

III. ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE O SÚČASNOM STAVE ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA DOTKNUTÉHO ÚZEMIA

1 CHARAKTERISTIKA PRÍRODNÉHO PROSTREDIA

1.1 GEOMORFOLOGICKÉ POMERY

Podľa geomorfologického členenia (Mazúr, Lukniš, Atlas krajiny SR, 2002) patrí riešené územie do dvoch oblastí Podunajská nížina, do celkov Podunajská pahorkatina a Podunajská rovina (časti Novozámocké pláňavy, Martovská mokraď). V rámci týchto celkov do územia zasahujú nasledovné podcelky: Dolnovážska niva, Nitrianska pahorkatina (časti Nitrianska tabuľa, Zalužianska a Bojniarska pahorkatina) a Nitrianska niva (časti Dolnonitrianska a Stredonitrianska niva).

Severný výbežok riešeného územia zasahuje do južného výbežku Fatransko-tatranskej oblasti, celku Považský Inovec a oddielu Inovecké predhorie.

Reliéf má pahorkatinný charakter so širokými chrbtami, hladko modelovaný. Nadmorská výška dosahuje max. 200 m n.m., sklon svahov je max. 7°.

1.2 HORNINOVÉ PROSTREDIE

1.2.1 Geologická stavba

Podľa regionálneho geologického členenia Slovenska, (D. Vass et al., 1988, Atlas krajiny 2002) trasa prechádza nasledovnými jednotkami geologickej stavby:

V oblasti Cabaj-Čápor, tesného okolia Nitry a Veľké Zálužie trať prechádza cez sedimenty neogénu - pliocén, tzv. volkovské súvrstvie tvorené najmä pieskami, štrkami a ílmi. Okrem kvartérnych pokryvov volkovské súvrstvie tvorí podložie v podstate až po Hlohovec. Morfológia dosahuje výšku 160 – 218 m n.m.

Južne od Hlohovca trať prechádza cez neogénne – miocénne (vrchný panón - pont) beladické súvrstvie tvorené ílmi, pieskami a štrkovými pieskami, v ktorých sa nachádzajú aj uhoľné íly a lignity. Tvorí pomerne výraznú morfológiu južne od Hlohovca nad údolnou nivou rieky Váh. Pestrejšia morfológia vytvára pahorkatinu spráší do nadmorskej výšky 250 m n.m.

Niva rieky Váh je tvorená fluvialnými nivnými humóznymi hlinami, hlinito-piesčitými až štrkovito-piesčitými hlinami dolinných nív a nivných kužeľov holocénu. Niva sa nachádza vo výške 136 m n.m.

1.2.2 Inžinierskogeologická charakteristika

V zmysle inžinierskogeologickej rajonizácie Západných karpát (M. Matula et. al. 1986) patrí hodnotené územie do regiónu neogénnych tektonických vkleslín, do inžinierskogeologickej oblasti vnútrohorských nížin - Podunajská nížina a sčasti aj regiónu jadrových pohorí, oblasti jadrových stredohorí - Považský Inovec..

V území vyčleňujeme nasledovné inžinierskogeologické rajóny (plošný výskyt v zmysle ich poradia):

- F rajón údolných riečnych náplavov (hliny ílovité, hliny piesčité, jemnozrnné piesky, štrky piesčité, íly, hnílokalové sedimenty mŕtvych ramien)
- L rajón sprašových sedimentov (spraše a sprašové hliny)

- LT rajón sprašových sedimentov na riečnych terasách (spraše a sprašové hliny)
- LF rajón sprašových sedimentov na údolných riečnych náplavoch (spraše a sprašové hliny)
- EF rajón eolických pieskov na údolných riečnych náplavoch (viate piesky)
- SV rajón vápencových hornín (vápence)
- Ih rajón intruzívnych hornín (granitoidné horniny).

Prevažná časť južného úseku trasy južne od Nitry vedie v rajóne údolných riečnych náplavov, spevnených predkvartérnych sedimentov a sedimentov štrkových a piesčitých sedimentov. V okolí Nitry až po Hlohovec/Leopoldov sa prejavuje dominantný výskyt sprašových sedimentov.

1.2.3 Geodynamické javy

V trase železničnej trate nie je známy výskyt svahových deformácií. Pred realizáciou stavby však bude nevyhnutný podrobný inžinierskogeologický prieskum na zhodnotenie geologickej stavby, geotechnických vlastností a najmä miery primárnej stability a rezistencie voči vyvolaným geodynamickým prejavom.

Seizmicita územia

Seizmickú aktivitu územia možno ohodnotiť intenzitou 6° (MSK-64).

1.2.4 Ložiská nerastných surovín

Podľa aktuálnej ročenky Nerastné suroviny SR a ostatných dostupných dát sa v danom území nachádzajú nižšie uvedené ložiská nerastných surovín a ich územná ochrana. Trasa železničnej trate nie je nikde v priamom strete záujmov s potenciálnymi, jestvujúcimi alebo ťaženými ložiskami nerastných surovín, to sa týka vyhradených, aj nevyhradených nerastov.

V jednotlivých dotknutých katastroch obcí sa nachádzajú nasledovné ložiská nerastných surovín, z ktorých mnohé z nich sa viaceré môžu stať aj zdrojov stavebných surovín. Z registrovaných ložísk uvádzame:

Šurany: ložisko štrkopieskov Kostolný sek – Šurany I, mokrá ťažba, vlastník Aqua štrk s.r.o. Šurany.

Komjatice: ložisko štrkov a štrkopieskov Komjatice, ložisko s rozvinutou ťažbou (mokrá ťažba), vlastník ALAS Slovakia s.r.o. Bratislava.

Alekšince: ložisko štrkopieskov Lahne, menšie ložisko s rozvinutou ťažbou, vlastník J. Blaho – JUMBO.

Alekšince: tehliarske suroviny, ložisko sa nevyužíva, správca SR.

Hlohovec: ložisko a určený dobývací priestor štrkov a štrkopieskov Svätý Peter, vlastník Poľnohospodárske družstvo Hlohovec, ťažba ložiska zastavená ale využíva sa ako lokálny zdroj (nie celkom legálne), ložisko predstavuje náplavové sedimenty Váhu, časť ložiska a jeho DP sa využíva na rekreačné účely (jazero).

V širšom okolí sa nachádzajú ložiská stavebného kameňa - štrkopieskov v lokalitách Selice (zásoby 2 500 tisíc m³) a Vlčany (zásoby 500 tisíc m³). Najbližšie sa nachádza ložisko štrkopieskov v lokalite Šoporňa - Štrkovec, severne od obce Dlhá nad Váhom.

1.3 KLIMATICKÉ POMERY

Klimatické pomery majú zásadný vplyv na rozptyl znečisťujúcich látok v ovzduší a na spád emisií. Pri hodnotení klimatických pomerov posudzovaného územia vychádzame z predpokladu, že realizácia navrhovanej činnosti neovplyvní celkové klimatické pomery.

Podľa klimatického členenia Slovenska (Atlas krajiny SR, 2002) riešené územie spadá do troch klimatických oblastí:

1. územie od Šurian po Alekšince patrí do teplej oblasti T2, do teplého a suchého okrsku s miernou zimou. Počet letných dní je okolo 62.
2. územie od Alekšincov po Leopoldov patrí do teplej oblasti T4, do teplého a mierne suchého okrsku s miernou zimou. Počet letných dní je okolo 59.

Teplotné pomery

V časti riešeného územia od Šurian po Zbehy sa pohybuje priemerná ročná teplota okolo 10 °C. Najchladnejším mesiacom v roku je január s priemernou mesačnou teplotou -2 – -3 °C. Na nízke zimné teploty má vplyv aj výskyt teplotných inverzií so sprievodným znakom - tvorbou hmiel. Počet mrazových dní, t.j. dní, počas ktorých bola minimálna teplota vzduchu nižšia než 0,0 °C, je v roku 92, smerom k Trnovu nad Váhom ich počet narastá až ku 100. Počet dní so snehovou pokrývkou je menej ako 40, pričom priemerná výška snehovej pokrývky v klimatologickej stanici Žihárec dosahuje 8,8 cm. Najteplejším mesiacom je júl a august s priemerom okolo 22 °C. Pre jarne obdobie je charakteristický pomerne rýchly nástup otepľovania a jeseň je charakteristická, len pozvoľným ochladzovaním, keď ešte októbrové teploty sú pomerne vysoké.

V oblasti riešeného územia Zbehy – Hlohovec sa pohybuje ročná priemerná teplota v intervale 8-9 °C. Januárová priemerná mesačná teplota je -2 – -3 °C. Počet mrazových dní v roku je 102. Počet dní so snehovou pokrývkou je menej ako 40.

V riešenom území východne od mesta Hlohovec sa priemerná ročná teplota pohybuje v rozmedzí 9 -10 °C. Priemerná teplota v januári je nad -2 °C. Počet mrazových dní v roku je okolo 102. Počet dní so snehovou pokrývkou je menej ako 40, pričom priemerná výška snehovej pokrývky v klimatologickej stanici Jaslovské Bohunice je 7,5 cm.

Tab. 1 Priemerné mesačné teploty (°C) v stanici Hurbanovo

obdobie	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
1980–1990	-2,1	-0,2	4,6	10,5	15,4	18,6	20,5	19,6	15,7	10,0	5,0	0,6
2000	-1,9	3,5	6,1	14,6	18,2	21,6	19,6	22,5	15,8	13,8	8,9	2,3
2004	-2,4	1,9	5,0	12,1	14,6	18,7	20,8	20,8	15,7	12,1	5,7	1,0
2007	4,1	4,0	7,2	12,3	17,1	21,2	22,0	21,1	13,2	9,0	2,9	-0,9
2008	1,1	3,0	5,3	10,9	15,8	20,1	19,8	20,1	14,0	10,8	7,1	2,0
2009	-1,5	1,1	5,0	13,7	16,2	18,3	22,1	21,2	16,9	8,8	6,1	0,9
2010	-2,9	0,1	5,0	9,9	15,1	18,8	22,1	20,0	13,8	8,1	8,2	-1,5
2013	0,0	1,3	3,2	12,1	16,2	19,9	22,2	21,5	14,2	11,7	6,7	2,1
2014	2,0	4,2	8,7	12,2	15,2	20,5	-	-	-	-	-	-

Zdroj: SHMÚ, Bratislava

Tab. 2 Mesačné min/max teploty a mesačné priemery min/max teplôt (°C) v stanici Nitra

obdobie	2013				2014			
	mesačné minimum	mesačné maximum	priemer mes. min.	priemer mes. max.	mesačné minimum	mesačné maximum	priemer mes. min.	priemer mes. max.
január	-14	8	-5	1	-12	12	0	5
február	-11	12	-2	3	-5	13	0	8
marec	-10	13	-1	6	-2	21	3	15
apríl	-4	27	4	17	-1	23	5	18
máj	4	27	10	20	3	28	10	20
jún	6	34	13	24	7	34	12	25
júl	6	36	14	29	11*	32*	15*	26*
august	10	38	14	27	-	-	-	-
september	3	27	8	19	-	-	-	-
október	-3	22	6	16	-	-	-	-
november	-8	15	2	10	-	-	-	-
december	-6	10	-1	4	-	-	-	-

Zdroj: www.freemeteo.com

*Pozn.: údaje za júl 2014 sú za obdobie od 01.07 do 17.07.2014

Zrážkové pomery

Zrážkové pomery v posudzovanom území dokumentuje nasledovná tabuľka zo stanice Hurbanovo. Podľa dlhodobých sledovaní sa priemerný ročný úhrn zrážok pohybuje v rozmedzí 500 – 600 mm s výnimkou roku 2010, ktorý bol extrémne zrážkový a po ňom nasledovali dva suchšie roky 2011 a 2012. Všeobecne však Podunajská nížina patrí k územiám s deficitom zrážok.

Tab.3 Priemerné mesačné úhrny zrážok (mm) v stanici Hurbanovo

obdobie	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Rok
1951–1990	36	39	36	36	64	66	61	50	35	52	53	46	548
2000	23	11	70	44	18	5	89	25	22	25	64	49	445
2004	39	44	50	32	44	112	28	115	29	40	44	38	615
2007	55,2	44,1	58,3	1,8	66,1	59,4	29,3	97	52,1	56,2	44,7	28,2	592,4
2008	38,1	9	62,4	5,4	35,4	86,2	115,2	33,7	58,5	22,3	34,4	68,8	569,4
2009	44,8	63,1	47,8	6,2	33,1	65,7	62,4	58,5	30,1	48,7	68,2	78,8	607,4
2010	42,8	48,1	16,2	80,7	218,5	136,3	74,7	133,6	115,4	29,6	86,4	49,9	1032,2
2011	14	6	28	16	24,5	63,5	84	22,5	15,5	20	0	32	326
2012	49	16	2,5	37	23	59,5	87	5,5	25	64	25	41	434,5
2013	76	62	122	23	69,5	65	31	55	53	21	99	9	685,5
2014	33	46	16	21	73	29	72	-	-	-	-	-	290
normál	34	34	27	39	56	61	51	58	39	32	54	40	525

Zdroj: SHMU, Bratislava

*Pozn.: údaje za júl 2014 sú za obdobie od 01.07 do 17.07.2014

Veterné pomery

Údaje o prevládajúcich smeroch vetra a jeho rýchlosti možno odvodiť podľa dlhodobých sledovaní na stanici Hurbanovo a Žihárec. Tieto údaje sú pre ostatnú časť posudzovaného územia len informatívne, nakoľko určujúcim faktorom prevládajúcich vetrov sú v severnej časti orografické pomery územia.

Tab. 4 Početnosť hlavných smerov prúdenia vzduchu (‰) počas roka

Rok	S	SSV	SV	VSV	V	VJV	JV	JJV	J	JJZ	JZ	ZJZ	Z	ZSZ	SZ	SSZ
stanica Hurbanovo																
2000	19	6	23	27	28	61	180	82	62	23	44	36	55	102	181	42
2004	24	12	38	28	39	70	156	66	45	39	61	38	81	104	178	61

Rok	S	SSV	SV	VSV	V	VJV	JV	JJV	J	JJZ	JZ	ZJZ	Z	ZSZ	SZ	SSZ
stanica Žihárec																
2000	50	9	27	95	109	111	72	37	43	59	30	38	42	98	129	102
2004	38	9	11	26	74	46	59	45	33	39	17	26	91	108	133	86

Zdroj: SHMU, Bratislava

Tab. 5 Priemerná rýchlosť vetra (m.s-1)

Stanica	S	SV	V	JV	J	JZ	Z	SZ
Hurbanovo	3,9	2,1	2,4	3,2	3,0	2,4	2,6	3,7
Žihárec	3,6	2,4	3,0	3,3	3,0	2,6	3,2	4,0

Zdroj: SHMU, Bratislava

1.4 VODA

Územie patrí do povodia Váhu a Nitry. Podľa zákona č 364/2004 Z.z. o vodách je vodstvo definované tzv. vodnými útvarmi, ktoré predstavujú:

- trvalé alebo dočasné sústredenie vody na zemskom povrchu alebo pod jeho povrchom, ktoré je charakterizované typickými formami výskytu a znakmi hydrologického režimu,
- útvarmi povrchovej vody je vymedzená významná časť povrchovej vody, napríklad jazero, nádrž, potok alebo jeho úsek, rieka alebo jej úsek, kanál, časť brakickej vody alebo pásмо pobrežnej vody,
- útvarmi podzemnej vody je vymedzené množstvo podzemnej vody hydrogeologického kolektora alebo sústavy hydrogeologických kolektorov.

1.4.1 Povrchové vody

Pre účel zámeru sa budeme zaoberať len tými vodnými útvarmi, ktoré sú identifikovateľné v trase navrhovanej cesty a kde sa bude musieť prípadný stret záujmov riešiť stavebno-technickými zariadeniami, prípadne aj zmena vodného režimu a charakteru vodného útvaru. Osobitnou kapitolou sú hydromelioračné zariadenia, účelové vodohospodárske stavby pre poľnohospodárske využitie a pre účelovú zmenu vodného režimu. Tieto zariadenia, ktorých identifikácia je mimoriadne zložitá a komplikovaná (povrchové a podpovrchové systémy závlah a odvodňovania) budú preto identifikované v rozsahu potrebnom pre tento účel osobitne.

Pre tento účel a v tejto súvislosti sa preto sústredíme len na vymenovanie hlavných a dominantných vodných útvarov, ktoré sa nachádzajú v riešenom území: Malá Nitra, Nitra, Mlynský potok, Cabajský potok, Dlhý kanál, potok Trnovec, Radošinka, Andáč, Blatina, Geňov, Pančava, Váh.

1.4.2 Podzemné vody

V zmysle hydrogeologickej rajonizácie Slovenska (J. Šuba a kol. 1981) je záujmové územie súčasťou hydrogeologických rájónov:

Q 048 – Kvartér Váhu v Podunajskej nížine severne od čiar Šaľa - Galanta,

NQ 071 – Neogén Nitrianskej pahorkatiny,

Q 072 – Kvartér Nitry od mesta Nitra po Nové Zámky

Q 074 – Kvartér medziriečia Podunajskej roviny,

Najvýznamnejším kolektorom podzemných vôd územia sú kvartérne štrky viazané na poriečne nivy a akumulácie riek Váh a Nitra. Časť trasy medzi Nitrou a Šuranmi vedie nivou a terasami rieky Nitra, kde kolektor kvartérnych vôd nadväzuje na nižší kolektor podzemných vôd viazaných na pliocénne sedimenty. Kvartérna formácia a sedimenty podložného neogénu vytvárajú jeden hydrogeologický celok. Priemerná úroveň hladiny podzemnej vody sa v tomto území nachádza v hĺbke 2-3 m pod povrchom, v terénnych depresiách to môže byť aj menej ako 2 m. Prostredie je charakterizované vysokou priepustnosťou, s koeficientom filtrácie v rozsahu rádov $1 \cdot 10^{-3}$ - $1 \cdot 10^{-4}$ m/s. Režim podzemných vôd je úzko spojený s vodnými stavmi vodných tokov. Hladina podzemnej vody môže v priebehu roka dosahovať rozkyv 0,5 - 1,5 m. Generálny smer prúdenia podzemných vôd je totožný so sklonom údolia, teda k juhu.

Na akumulácie aluviálnych sedimentov sú viazané vodohospodársky významné zásoby podzemných vôd. Tieto sú vodárensky využívané a pitnou vodou zásobujú jednotlivé sídla, resp. skupinu sídiel. K takýmto zdrojom patrí väčšia akumulácia vodárenských zdrojov južne od mesta Nitra. Jedná sa o zdroje Lúky – Gergelová a Dvorčanský dvor. Vzhľadom na nepriaznivú kvalitu vody sú v súčasnosti mimo prevádzky.

V neogéne podloží je podzemná voda viazaná na piesčité polohy a šošovky v ílovitom súvrství, ktoré spôsobujú výskyt artézskych podzemných vôd. Tieto kolektory nebudú predmetnou stavbou dotknuté.

V území medzi Hlohovcom a Nitrou trasa prechádza pahorkatinným územím v medziriečnom území medzi riekami Váh a Nitra, s nízkym výskytom fluviálnych sedimentov. Terciárna výplň kotliny nemá z hľadiska realizácie navrhovanej činnosti podstatný hydrogeologický význam. V hodnotenom území sa nachádza v podloží kvartérnych sedimentov v hĺbke 3-10 m. V neogéne podloží je podzemná voda viazaná na piesčité polohy a šošovky v ílovitom súvrství, ktoré spôsobujú výskyt artézskych podzemných vôd. Tieto kolektory nebudú predmetnou stavbou dotknuté. Pokryvné útvary v tomto úseku vytvárajú prevažne eolické sedimenty, ktoré nepredstavujú významný kolektor podzemných vôd. Medzi Hlohovcom a Leopoldovom sa nachádza využívaný vodárenský zdroj Leopoldov.

Minerálne a termálne vody a ich ochranné pásma

V trase trate nie sú registrované zdroje minerálnych alebo termálnych vôd, ani ich ochranné pásma podľa zákona č. 538/2005 Z. z. o prírodných liečivých vodách, prírodných liečebných kúpeľoch, kúpeľných miestach a prírodných minerálnych vodách a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

V širšom okolí sa nachádza viacero zdrojov minerálnych a termálnych vôd. Navrhovaná trasa neprechádza nikde v ochrannom pásme takýchto vôd

Južná časť záujmového územia je súčasťou tzv. centrálnej depresie Podunajskej panvy, ktorá predstavuje významný rezervoár termálnych vôd. Ich výskyt sa viaže na priepustné piesčité polohy v sedimentoch neogénu, ktoré vyplňajú misovitú depresiu, so stredom v oblasti Gabčíkova. Termálne vody je možné v celej oblasti zachytiť vrtmi, od hĺbky cca 1 000 m.

V oblasti Nových Zámkov sa nachádza termálne kúpalisko Štrand E. Tatárka, ktorý využíva geotermálny vrt na zásobovanie zariadenia termálnou vodou. Termálna voda sa získava z vrtu z hĺbky 1506 m. Voda je nízkej tvrdosti, vysokej mineralizácie, charakteru hydrokarbonátového s obsahom jódu. Teplota vody je od 28 – 45 °C. Na území mesta boli v rokoch 177-1983 vyhlásené 2 geotermálne vrty HTŠ-1 a HTŠ-2. Zdroj HTŠ-2 hĺbky 1 200 m, ktorý zachytil v intervale 880-1 169 m termálnu vodu s výdatnosťou prelivu 3,13 l/s a povrchovou teplotou 42,3 °C bol využívaný pre rekreačné účely. Termálna voda z týchto geotermálnych vrtov sa v súčasnosti

nevyužíva. Známe sú aj termálne kúpaliská Poľný Kesov, Diakovce a Tvrdošovce, tieto sa však nachádzajú vo väčšej vzdialenosti od trasy železnice.

Nízkovýdatný minerálny prameň sa nachádza aj v obci Rišňovce.

Cca 5 km severne od Hlohovca v obci Koplotovce vyviera liečivá termálna voda. Dva vrty dosahujú teplotu 25 °C. Voda má blahodárne účinky na ochorenia kože, a tiež tráviaceho a pohybového ústrojenstva. Vodou je napájaný bazén miestneho kúpaliska.

1.4.4 Vodohospodársky chránené územia

V riešenom území sa nenachádzajú žiadne vodohospodársky chránené územia v zmysle nariadenia vlády SR č. 13/1987 Zb. o niektorých chránených oblastiach prirodzenej akumulácie vôd.

V zmysle nariadenia vlády SR č. 617/2004 Z.z., ktorým sa ustanovujú citlivé oblasti a zraniteľné oblasti sú vodné útvary povrchových vôd pretekajúce územím klasifikované ako citlivé oblasti.

Ochranné pásma vodárenských zdrojov

V riešenom území sa nachádzajú ochranné pásma nasledovných vodných zdrojov:

VZ v k.ú. Leopoldov a Hlohovec – trasa prechádza cez OP VZ 2. stupňa v km 24,05 – 25,8 a 65 m od OP VZ 1. st. v km 25,1 -25,4 v k.ú. Leopoldov (pri oboch variantoch).

VZ v k.ú. Hlohovec – trasa vedie vo vzdialenosti cca 300 m od OP VZ 2. stupňa v km 20,00 a v tesnej blízkosti OP VZ 1. st. (pri oboch variantoch).

VZ v k.ú. Nitra-Mlynárce – trasa vedie vo vzdialenosti cca 230 m od OP VZ 2. stupňa v km 38,00 (pri oboch variantoch).

VZ v k.ú. Veľký Kýr – trasa vedie vo vzdialenosti cca 180 m od OP VZ 2. stupňa v km 20,00 (pri oboch variantoch).

VZ v k.ú. Šurany – trasa vedie vo vzdialenosti cca 110 m od OP VZ 2. stupňa v km 9,50 (pri oboch variantoch).

Na severozápadnom okraji mesta Šaľa je vybudovaný vodárenský areál, kde sa nachádzajú zdroje podzemnej vody - 10 studní. Pre nákladnú úpravu vody zo studní (zvýšený obsah Fe a Mn), po vybudovaní skupinového diaľkovodu Jelka – Galanta – Nitra (cca 40 l/s) a diaľkovodu Gabčíkovo (25 l/s) sa tieto studne prestali využívať. Tento vodárenský zdroj využívali okrem mesta Šaľa ešte aj obce Kráľová nad Váhom, Dlhá nad Váhom a Diakovce.

Vodný zdroj - 5 studní má zriadený aj podnik Duslo, a.s., tri studne slúžia na zásobovanie fariem živočíšnej výroby PD Šaľa a farmy Jatov.

Ako doplnkové vodné zdroje sa využívajú artézske studne, a to v Šali, Šaľa m.č. Veča, Veľká Dolina, Svätoplukovo, Poľný Kesov, Komjatice (v súčasnosti mimo prevádzku).

1.5 PÔDA

Geologický substrát, morfológické, morfografické vlastnosti reliéfu sa spolu s klimatickými podmienkami a vlastnosťami povrchových a najmä podzemných vôd v súčinnosti s pôdnymi organizmami a človekom sa podieľali na diferenciacii pôdneho krytu v hodnotenom území vznikom rôznych pôdných druhov a pôdných typov. V území majú prevahu pôdne typy, ktorých vznik bol podmienený povrchovou

a podzemnou vodou. Pôdy vznikli na karbonátových i nekarbonátových aluviálnych náplavoch.

Pôdne druhy

V popisovanom území sa nachádzajú pôdne druhy:

- pôdy piesčité - pôdy ľahké
- pôdy piesčito-hlinité - pôdy stredne ťažké
- pôdy hlinito-piesčité - pôdy ľahké
- pôdy hlinité s obsahom - pôda stredne ťažké
- pôdy ílovité - pôdy ťažké

Dominantné zastúpenie majú pôdy piesčito-hlinité (takmer 90 % územia), nasledujú pôdy hlinito-piesčité a piesčité.

Zastúpenie pôdných typov a subtypov v území

V popisovanom území sa nachádzajú pôdne typy fluvizeme, černoze a čiernice. Tieto pôdy sú hlboké, prevažne bez skeletu. Humusový horizont majú pomerne hrubý so stredným (u fluvizemí) až vysokým obsahom humusu (u černoze a čiernic). Pôdy zrnitostne ľahké majú plytký humusový horizont, aj nízky obsah humusu). Pôdy sú sorpčne nasýtené až plne nasýtené.

Hnedozeme (H) sa vyskytujú v subtypoch prevažne kultizemných. Typické sú pre severnejšie polohy riešeného územia.

Fluvizeme (FM) sa vyskytujú v subtypoch prevažne kultizemných a glejových, karbonátových, ktoré sa vytvorili na karbonátových i nekarbonátových aluviálnych sedimentoch.

Černoze (ČM) sa vyskytujú v subtypoch kultizemných, čienicových, karbonátových na aluviálnych sedimentoch, ako aj černoze hnedozemné a čienicové.

Čiernice (ČA) sa vyskytujú v subtypoch kultizemných, karbonátových na aluviálnych sedimentoch, v menšej miere sú zastúpené čiernice glejové.

V zmysle zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy v aktuálnom znení, podľa ktorého treba osobitne chrániť pôdu zaradenú podľa kódu BPEJ do prvých 4 skupín (z celkového počtu 9 skupín). Skupina 1 sú najlepšie pôdy a skupina 9 najhoršie. Poľnohospodárske pôdy patriace do skupiny 1. až 4. v riešenom území dominujú. V častiach úsekov kde dôjde k novým záberom bude potrebné pred výstavbou vykonať skrývku ornice a táto bude použitá na rekultiváciu plôch riešeného územia, ako aj na rekultiváciu okolitých poľnohospodárskych pozemkov, po odsúhlasení príslušným pozemkovým úradom.

1.6 FAUNA, FLÓRA A VEGETÁCIA

Flóra

Charakteristiku rekonštruovanej potenciálnej prirodzenej vegetácie je možné porovnať podľa Geobotanickej mapy (Michalko a kol., 1986), kde možno nájsť podrobnejšiu charakteristiku nižšie uvedených jednotiek rekonštruovanej prirodzenej vegetácie v krajine. Prevažujúcou jednotkou rekonštruovanej prirodzenej vegetácie tohto typu krajiny (pozri aj hodnotenie podľa REPGES) lužné lesy nížinné, tzv. tvrdé lužné lesy. Na svahoch pahorkatín sa prirodzene vyskytovali dubovo-hrabové lesy panónske, ktoré vo vyšších polohách (napr. pri Hlohovci) prechádzali do dubovo-hrabových lesov karpatských. Z hľadiska nelesnej vegetácie možno očakávať

v depresných polohách mimo nivných depresí početné slatiny a pestrú škálu mokradí a mokrých trávnatých porastov.

V súčasnosti sú v sledovanom riešenom území zachované len veľmi malé zvyšky pôvodnej lesnej vegetácie, ktorá je veľmi silne ovplyvnená a pozmenená človekom. Dominantná časť krajiny bola urbanizovaná a intenzívne hospodársky zmenená.

Zo všeobecného fytogeografického členenia krajiny (Atlas krajiny SR, 2002) patrí územie do oblasti panónskej flóry (*Pannonicum*), obvodu eupanónskej xerothermnej flóry (*Eupannonicum*), okresu Podunajská nížina, ktorý zaberá celú nížinnú krajinu Podunajskej pahorkatiny a Podunajskej roviny. Príslušnosť územia do oblasti panónskej flóry sa prejavuje najmä výrazným zastúpením teplomilných druhov panónskeho pôvodu vo flóre tohto územia. Okrem polohy majú na zloženie vegetácie veľký vplyv aj podmienky prostredia, predovšetkým substrát a pôda. Na sledovanom území sa vyskytuje bežná flóra pre túto panónsku oblasť a nevyskytujú sa tu žiadne mimoriadne významné lokality flóry, na ktorých by sa sústreďovali významné taxóny, či už vzácne, ohrozené alebo endemické druhy rastlín, prípadne ich spoločenstvá. Väčšina lokalít s "prirodzenou vegetáciou" nesie silné stopy antropogénneho ovplyvnenia a nachádza sa tu mnoho druhov šíriacich sa práve vďaka činnosti človeka v prostredí.

Jedinečné zachovalé enklávy alebo fragmenty pôvodnej (lepšie blízkej k pôvodnému stavu nakoľko ani tie zachovalé fragmenty nie sú už prirodzené a pôvodné prvky) sú vnímané ako prvky územného systému ekologickej stability a v osobitných prípadoch sú chránené podľa zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v platnom znení. V nich sa môžu nachádzať ojedinelé výskyty biotopov druhov a druhy, ktoré majú svoj významný ekosozologický status a sú buď chránené ako chránený druh alebo pre dané územie platí určený stupeň územnej ochrany na ochranu stanovišťa alebo biotopu chránených druhov rastlín. Ich podrobnejšiu analýzu bude potrebné spracovať pri vyšších stupňoch projektovej dokumentácie.

Fauna

Ešte výraznejšie zmeny ako vo floristickom zložení krajiny sa udiali pod antropogénnym tlakom vo sfére živočíšstva (fauny) dotknutej krajiny riešeného územia. Z hľadiska vyčlenenia faunistických regiónov (Atlas krajiny SR, 2002) možno sledované územie zaradiť do panónskej oblasti, juhoslovenského obvodu, dunajského okrsku s pahorkatinovým podokrskom. Podľa zoogeografického členenia – terestrický biocyklus (Jedlička, Kalivodová in Atlas krajiny SR 2002) dané rozsiahle územie možno priradiť k panónskemu úseku provincie stepí. Takáto charakteristika však je v súčasnosti už veľmi vzdialená od dnešného stavu. Vzhľadom na dĺžku trasy upozorníme na základné charakteristické krajinné prvky, kde sa v navrhovanej trase možno stretnúť s relatívne zachovanými biocenózami a biotopmi, kde je výskyt viacerých druhov fauny pravdepodobný.

Z faunistického hľadiska najväčším predpokladom kolízií s výskytom fauny je v nasledujúcich typoch krajiny:

- Polia, pasienky, trvalé trávnaté porasty, sady, vinice, záhrady – najmä spevavé vtáctvo (migranti), pernaté dravce vrátane chránených druhov, sinantropné a ruderalne druhy vtáctva, poľovná zver (najmä srnčia a diviacia, zajace) a drobné zemné cicavce. Viaceré takéto typy krajiny sú významné aj ako terestrické biokoridory a majú aj významné ekostabilizačné postavenie.
- Rovinatá a nížinná krajina vo všeobecnosti – všetky druhy vtáctva.
- Melioračné a iné umelé vodné toky a nádrže – vtáctvo viazané na mokradové biotopy ako trofická základňa a ekotóny, obojživelníky (najmä aj ich migračné trasy v čase párenia), netopiere loviace hmyz popri vodných tokoch, hmyz, plazy

a cicavce trofický závislé na vodných tokoch. Viaceré z takýchto tokov sú vnímané ako hydrické biokoridory v rámci danej hierarchie ÚSES.

- Pozostatky pôvodnej riečnej a potočnej siete, upravené toky – vtáctvo viazané na brehové porasty ako hniezdne a trofické biotopy, obojživelníky (najmä aj ich migračné trasy v čase párenia), netopiere loviace hmyz popri vodných tokoch, ichtyofauna generálne, hmyz, plazy a cicavce trofický závislé na tokoch, vyššie cicavce, najmä poľovná zver viazané na lesné a brehové porasty. Väčšina riek a potokov aj napriek vysokému stupňu degradácie a metamorfózy vodohospodárskymi úpravami sú vnímané a definované ako hydrické biokoridory na všetkých hierarchických úrovniach ÚSES.

Prvky územného systému ekologickej stability

Pre potreby zámeru navrhovanej činnosti sa v prvom rade analyzovali dokumenty, ktorých podkladom boli relatívne aktuálna úroveň ÚSES. Východiskom pre vstupnú analýzu ÚSES boli dokumenty ÚSES spracovaných pre potreby územnoplánovacej dokumentácie veľkých územných celkov (ÚPD VÚC) Nitrianskeho a Trnavského samosprávneho kraja. Medzi najvýznamnejšie prvky územného systému ekologickej stability v riešenom území možno spomenúť:

Nadregionálne biocentrum (NRBC)

- ***Tribeč*** - pásmové pohorie Tribča so zachovanými dominantnými ekosystémami hrebeňových lúk a veľkoplošných lesných porastov, je súčasťou CHKO Ponitrie.

Nadregionálny biokoridor (NRBK)

- ***Rieka Váh*** - predstavuje významný biokoridor, pozdĺž ktorého dochádza k migrácii významných druhov živočíchov a spája Dunaj so severom Slovenska.

Regionálny biokoridor (RBK)

- ***Rieka Nitra*** - Silne fragmentovaný a prerušený nevhodnými urbanistickými a vodohospodárskymi zásahmi. Funkciu biokoridoru determinuje aj vysoký stupeň znečistenia vody v rieke a sprievodný nepriaznivý stav biodiverzity v nej.
- ***Terestrický biokoridor slatín a trávnatých porastov Šurany–Rastislavice–Tvrdošovce*** (pás slatinných lúk a pasienkov ako súčasť potravného a hniezdného biotopu vtáctva v CHVÚ).
- ***Malá Nitra*** - pozostatok pôvodného toku rieky Nitry, hlavný hydrologický potenciál odvedený pri D. krškanoch do vodohospodárky upravenej Nitry, fragmentálne zachované brehy a pôvodná hydroštruktúra toku.
- ***Alekšinske rybníky a toky Andáč, Pančava a Radošinka*** - hospodárske rybníky a sprievodné toky, silne upravené, vodohospodárskymi úpravami znefiňukčnený hydrický biokoridor.
- ***Blanáre*** - staré vinohrady a sady, interakčné biologické prvky.
- ***Cabajský potok***
- ***Dolinský potok***
- ***Dlhý kanál***

Regionálne biocentrum (RBC)

- **Mladý háj** - založené ochranné a stabilizačné lesné porasty na stabilizáciu svahov a retenciu príválových vôd.
- **Les pri Krškanoch** - významný lesný porast dubovo-hrabový, tvrdý luh, staré stromy, významné biocentrum aj z hľadiska hnieznych a potravných biotopov vtáctva.

1.7 CHRÁNENÉ ÚZEMIA

1.7.1 Územná ochrana prírody

V riešenom území a širšom okolí boli identifikované nasledovné chránené územia vyhlásené podľa zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v platnom znení.

Pre územnú ochranu prírody a krajiny sa ustanovuje päť stupňov ochrany. Rozsah obmedzení sa so zvyšujúcim stupňom ochrany zväčšuje. Na území, ktorému sa neposkytuje osobitná ochrana podľa tohto zákona, platí prvý stupeň ochrany. Tento zákon vymenúva činnosti pri ktorých je potrebný súhlas orgánu ochrany prírody (§ 9).

Tab. 6 Prehľad chránených území v riešenom území.

Názov	Okres	Rok vyhl.	Rozloha v ha	Stupeň ochrany	Predmet ochrany
CHA Dedova jama	Hlohovec	1994	29,57	4	CHA je vyhlásený na ochranu zvyšku pôvodného lužného lesa, ktorý je významný ako refúgium živočíšstva, dôležitý krajínotvorný prvok a lokalita ojedinelého výskytu populácie bledule letnej a ďalších chránených rastlinných druhov.
CHA Malé Vážky	Hlohovec	1986	3,48	4	CHÚ je vyhlásené na ochranu vodných biocenóz dôležitých z vedeckovýskumného, náučného a kultúrno-výchovného hľadiska.
PR Sedliská	Hlohovec	1974	5,85	4	Ochrana xerothermných porastov stepného charakteru s bohatým výskytom poniklecov (<i>Pulsatilla pratensis</i> subsp. <i>nigricans</i> , <i>P. vulgaris</i> ssp. <i>grandis</i>) v sprievode ďalších významných teplomilných druhov živoč. a rastlín na vedeckovýsk. a kult.-náučné ciele.
PR Lupka	Nitra	1952	20,73	4	Ochrana xerothermných spoločenstiev s výskytom chránených a iných zriedkavých druhov rastlín a živočíchov, dôležitých z vedeckovýskumného, náučného a kultúrno-výchovného hľadiska.
PP Nitriansky dolomitový lom	Nitra	1982	1,26	4	Lokalita predstavuje vhodný objekt pre štúdium geologickej stavby Tribeča, významný estetický prvok a zaujímavý prvok životného prostredia mesta Nitra.
PP Trnovské rameno	Šaľa	1973	6,58	4	Jedno z posledných mŕtvych ramien Váhu v poľnohospodársky a priemyselne intenzívne využívannej krajine okresu Šaľa. Výskyt charakteristických živočíšnych a rastlinných druhov, významná krajínotvorná, klimatická a iné funkcie.
CHA Močenský park	Šaľa	1982	5,87	4	Ochrana historického parku v obci Močenok.
CHA Komjatický park	Nové Zámky	1984	6,49	4	Ochrana historického parku v obci Komjatice.

Názov	Okres	Rok vyhl.	Rozloha v ha	Stupeň ochrany	Predmet ochrany
PR Torozlín	Nové Zámky	1982	5,40	4	Ochrana vodného biotopu s výskytom

					chránených a zriedkavých druhov rastlín a živočíchov na vedecko-výskumné, náučné a kultúrno-výchovné ciele.
CHA Lipovský park	Nové Zámky	1984	3,43	3	Ochrana historického parku v Lipovej.
PR Veľký les	Nové Zámky	1993	21,09	4	Lesné porasty územia reprezentujú prirodzený typ lesa v Podunajskej nížine, ktorý sa v prirodzenej podobe zachoval v podmienkach intenzívne využívanej poľnohospodárskej krajiny len fragmentárne.
PR Čierna voda	Nové Zámky	1986	6,32	4	PR je vyhlásená na ochranu mŕtveho ramena s bohatým výskytom leknice žltej (<i>Nuphar luteum</i> (L.) Sm.), dôležitého z vedeckovýskumného, náučného a kultúrno-výchovného hľadiska.
CHKO Ponitrie	NT, PE, PD, TO, ZM, ZC, ZH.	1985	37 665	zóna D 2. st.	Celkom sa tam vyskytuje 101 druhov drevín, z ktorých je 73 pôvodných. Veľmi bohatá je fauna teplomilných lesostepných živočíchov, z ktorých je vyše 140 druhov chránených.

NATURA 2000

V oblasti ochrany prírody, po prijatí Slovenskej republiky do Európskej únie, sú platné dve právne normy EÚ:

- smernica rady č. 92/43/EHS o ochrane biotopov, plošne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín (smernica o biotopoch).
- smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/147/ES o ochrane voľne žijúceho vtáctva.

Cieľom smerníc je udržanie alebo zlepšenie priaznivého stavu vzácnych a ohrozených druhov rastlín a živočíchov a prirodzených typov biotopov (tým zachovanie biodiverzity) a dlhodobá ochrana a manažment prírodných zdrojov ako neoddeliteľnej súčasti národov Európy. Hlavným prostriedkom je vytvorenie súvislej sústavy chránených území NATURA 2000, v rámci ktorej sa uplatňujú vhodné spôsoby hospodárenia v prospech zachovania týchto biotopov a druhov.

V širšom riešenom území sa nachádzajú nasledovné vtáčie územia (CHVÚ):

- **SKCHVU054 Špačinsko-Nižnianske polia** – jedno z najvýznamnejších území na Slovensku pre hniezdenie sokola rároha. Územie vyhlásené vyhláškou 27/2011 Z.z.
- **SKCHVU031 Tribeč** – územie vyhlásené na zabezpečenie priaznivého stavu biotopov druhov vtákov európskeho významu a biotopov sťahovavých druhov vtákov ďatľa prostredného, hrdličky poľnej, krutihlava hnedého, lelka lesného, muchára sivého, muchárika bielokrkeho, orla kráľovského, penice jarabej, prepelice poľnej, včelára lesného, výra skalného, žltouchvosta lesného a zabezpečenia podmienok ich prežitia a rozmnožovania. Územie vyhlásené vyhláškou 17/2008 Z.z.
- **SKCHVU005 Dolné Považie** – územie vyhlásené na zabezpečenie priaznivého stavu biotopov druhov vtákov európskeho významu a biotopov sťahovavých druhov vtákov ďatľa hnedkavého, kane močiarnej, krakle belasej, ľabtušky poľnej, penice jarabej, pipíšky chochlatej, prepelice poľnej, prhlaviara čiernohlavého, rybárika riečného, sokola červenonohého, strakoša kolesára a zabezpečenia podmienok ich prežitia a rozmnožovania. Územie vyhlásené vyhláškou 593/2006 Z.z.

V širšom riešenom území sa nachádzajú nasledovné územia európskeho významu (ÚEV):

- **SKUEV0175 Sedliská** – biotopy, ktoré sú predmetom ochrany: 6210 Suchomilné travinnobylinné a krovinné porasty na vápnom podloží (dôležité stanovišťa Orchideaceae), 6240* Subpanónske travinnobylinné porasty, 40A0* Xerothermné kroviny, 91H0* Teplomilné panónske dubové lesy, a i. Druhy, ktoré sú predmetom ochrany: poniklec veľkokvetý. Rozloha územia: 46,09 ha. Správca územia: CHKO Malé Karpaty.
- **SKUEV0074 Dubník** – biotopy, ktoré sú predmetom ochrany: 91G0* Karpatské a panónske dubovo-hrabové lesy, 91I0* Eurosibírske dubové lesy na spraši a piesku, 91M0 Panónsko-balkánske cerové lesy, a i.. Rozloha územia: 171,13 ha. Správca územia: CHKO Dunajské luhy.
- **SKUEV0130 Zobor** – biotopy, ktoré sú predmetom ochrany: 91E0* Lužné vrbovo-topoľové a jelšové lesy, 6240* Subpanónske travinnobylinné porasty, 91G0* Karpatské a panónske dubovo-hrabové lesy, 91H0* Teplomilné panónske dubové lesy, 91I0* Eurosibírske dubové lesy na spraši a piesku, 91M0 Panónsko-balkánske cerové lesy, a i.. Rozloha územia: 1904,79 ha. Správca územia: CHKO Ponitrie.
- **SKUEV0176 Dvorčiansky les** – biotopy, ktoré sú predmetom ochrany: 91E0* Lužné vrbovo-topoľové a jelšové lesy, 4030 Suché vresoviská v nížinách a pahorkatinách, 6240* Subpanónske travinnobylinné porasty, 6510 Nížinné a podhorské kosné lúky, 9130 Bukové a jedľové kvetnaté lesy, 40A0* Xerothermné kroviny, 91G0* Karpatské a panónske dubovo-hrabové lesy, 91H0* Teplomilné panónske dubové lesy, 91I0* Eurosibírske dubové lesy na spraši a piesku, 91M0 Panónsko-balkánske cerové lesy, a i. Rozloha územia: 1904,79 ha. Správca územia: CHKO Ponitrie.
- **SKUEV0088 Síky** – biotopy, ktoré sú predmetom ochrany: 1340* Vnútrozemské slaniská a slané lúky, 6510 Nížinné a podhorské kosné lúky. Rozloha územia: 32,75 ha. Správca územia: CHKO Dunajské luhy.
- **SKUEV0080 Juhásove slance** – biotopy, ktoré sú predmetom ochrany: 1340* Vnútrozemské slaniská a slané lúky, 1530* Panónske slané stepi a slaniská. Rozloha územia: 41,9 ha. Správca územia: CHKO Dunajské luhy.
- **SKUEV0096 Šurianske slaniská** – biotopy, ktoré sú predmetom ochrany: 1340* Vnútrozemské slaniská a slané lúky, 6510 Nížinné a podhorské kosné lúky. Rozloha územia: 169,38 ha. Správca územia: CHKO Dunajské luhy.
- **SKUEV0095 Panské lúky** – biotopy, ktoré sú predmetom ochrany: 1340* Vnútrozemské slaniská a slané lúky, 1530* Panónske slané stepi a slaniská. Rozloha územia: 68,71 ha. Správca územia: CHKO.
- **SKUEV0094 Veľký les** – biotopy, ktoré sú predmetom ochrany: 91F0 Lužné dubovo-brestovo-jaseňové lesy okolo nížinných riek, 91G0* Karpatské a panónske dubovo-hrabové lesy. Rozloha územia: 46,1 ha. Správca územia: CHKO Dunajské luhy.
- **SKUEV0085 Dolný háj** – biotopy, ktoré sú predmetom ochrany: 6510 Nížinné a podhorské kosné lúky, 91F0 Lužné dubovo-brestovo-jaseňové lesy okolo nížinných riek, 91G0* Karpatské a panónske dubovo-hrabové lesy. Rozloha územia: 58,24 ha. Správca územia: CHKO Dunajské luhy.
- **SKUEV0126 Vinodolský hájik** – biotopy, ktoré sú predmetom ochrany: 91F0 Lužné dubovo-brestovo-jaseňové lesy okolo nížinných riek, 91G0* Karpatské a panónske dubovo-hrabové lesy. Rozloha územia: 21,76 ha. Správca územia: CHKO Ponitrie.

1.7.2 Druhovú ochranu prírody

Trvalý výskyt vzácných a ohrozených druhov nebol v riešenom území zaznamenaný. Vzhľadom na charakter územia a formy jeho využívania výskyt takýchto druhov ani nepredpokladáme. Dominantné zastúpenie majú synantropné druhy a druhy so širokou ekologickou valenciou. Vzácnnejšie druhy (hlavne zástupcovia avifauny) sú viazané hlavne brehové porasty a trávne biotopy môžu využívať ako trofickú bázu.

1.7.3 Chránené stromy

V riešenom území sa nenachádza žiadny chránený strom. V širšom okolí sa nachádzajú nasledovné chránené stromy:

- Šurianska paulovnia (k.ú. Šurany, paulovnia plstnatá (*Paulownia tomentosa* (Thunb.) Steud.), vek: 100 rokov).
- Brest vo Veľkej doline (k.ú. Veľká Dolina, brest väzový (*Ulmus laevis* Pall.), vek: 170 rokov).
- Platan v Zámočkej záhrade v Hlohovci (k.ú. Hlohovec, platan javorolistý (*Platanus hispanica* Münchh.), vek: 200 rokov).
- Borovica v Zámočkej záhrade v Hlohovci (k.ú. Hlohovec, borovica lesná (*Pinus sylvestris* L.), vek: 120 rokov).

2 KRAJINA

Riešené územie je z hľadiska krajinného rázu pomerne diverzifikovaný, to sa týka jednak základnej morfoštruktúry krajiny, stavu jej zachovania ale aj charakteru urbanizácie a industrializácie krajiny. Vo vzdialenejších horizontoch sa objavujú aj kulis vyšších pohorí (Tríbeč, Inovec) a údolné toky si zachovali svoju primárnu hydrologickú štruktúru, aj keď viac-menej už upravenú. Na južne orientovaných svahoch pahorkatín prevládajú porasty sádov, viníc a záhrad, čo charakterizuje tento kraj a krajinu, zelené interakčné plochy prevládajú nad ornou pôdou poľnohospodárskej krajiny.

Na druhej strane južne od Nitry sa krajina stáva monotónna s úplnou dominanciou urbanizovaných plôch a obrábaných polí. Pre územie sú charakteristické enklávy a fragmenty lesných porastov, ktoré v takto vysoko urbanizovanej krajine predstavujú významnú krajinnú črtu a súčasť hraničného vizuálneho horizontu. Na druhej strane vstupom do interiéru týchto lesných porastov je vidieť ich labilnú štruktúru, silný podiel znečistenia a nízky podiel vhodného manažmentu a starostlivosti. Veľmi často bývajú tieto lesíky aj ohradené ako súkromné pozemky, obory alebo pre iné účely a vstup do nich je limitovaný. Táto bariéra je účinná aj voči migrujúcej zveri, na druhej strane vizuálne sa dá verifikovať veľmi častý výskyt veľkého lesného a dravého vtáctva, ktoré ich využíva najmä na hniezdenie, pričom okolité polia sú vhodnou trofickou bázou.

Pre krajinu je typické veľké množstvo vodohospodárskych úprav, najmä úprav pôvodnej riečnej a potočnej sústavy ale najmä hustá sieť odvodňovacích (závlahových) drenážnych kanálov. Po okolí týchto tokov a obcí sú vybudované početné záhradné a rekreačné oblasti, chatky, sady a iné, najmä rekreačné zariadenia. Toky nesú mimoriadne vysoký stupeň vizuálneho znečistenia. Ochrana proti vybreženiu a povodňam je účinná a vysoká.

Dominantnými krajinnými štruktúrami sú veľké urbanizované obytné celky veľkých miest - Šurany, Nitra, Hlohovec a Leopoldov. Vzdialenosti medzi mestami sú vizuálne

kontaktné a z jedného mesta do druhého sú rozpoznateľné jeho dominanty alebo charakteristické okolie. Mimo týchto miest už len raritne nachádzajú významné stavebné dominanty (kaštiele, hrady) alebo iné charakterizujúce elementy v krajine.

Brehové porasty, fragmenty lesných porastov, líniové porasty, záhrady, vinice a sady ako osobitné prvky sú vo väčšine ich plošného výskytu definované ako reálne alebo potenciálne prvky ekologickej stability na všetkých úrovniach ÚSES. Z hľadiska axiologického zhodnotenia (asi lepšie po jednotlivých podúsekoch alebo krajinných celkoch) majú tieto prvky vzhľadom na ich raritnosť v danom charaktere krajiny oveľa vyššiu ekostabilizačnú a asi aj ekologickú hodnotu (funkciu) aj napriek pomerne ich vysokej degradácii a odklonu od primárneho charakteru (oproti pôvodnému prvku) nakoľko v takomto type krajiny s neustále sa rozširujúcim záberom jej plochy na iné funkčné využívanie nemožno už v súčasnosti hovoriť o optimálnej krajinskej štruktúre a jej funkciách. Z tohto hľadiska každý z týchto fragmentov a elementov predstavuje významný krajinný prvok aj keď nie je charakterizujúci alebo dominantný pre daný charakter krajiny a jej charakteristický ráz. Miera hodnoty takýchto prvkov v porovnaní s celkovým a dominantným charakteristickým vzhľadom celej tejto krajiny je preto vysoká a hodná pri ďalších zásahoch do nej podrobnejšieho zhodnotenia miery vplyvu na tieto prvky.

3 OBYVATEĽSTVO, JEHO AKTIVITY, INFRAŠTRUKTÚRA A KULTÚRNOHISTORICKÉ HODNOTY ÚZEMIA

3.1 SÍDLA A OBYVATEĽSTVO

Realizáciou zámeru budú dotknuté v tabuľke nižšie uvedené sídla administratívne prináležiace do Nitrianskeho a Trnavského kraja. V Nitrianskom kraji sú dotknutými okresmi okres Nitra, okres Nové Zámky a okres Šaľa. V Trnavskom kraji je dotknutým okres Hlohovec.

Pre vývoj osídlenia v riešenom území od druhej polovice minulého storočia bola charakteristická koncentrácia obyvateľov do centier, miest s počtom viac ako 20 tis. obyvateľov a vyludňovaním menších obcí. Po roku 1990 sa situácia mení. Dochádza k zastaveniu rastu najväčších obcí (obce s viac ako 20 tis. obyvateľmi) a je v nich zaznamenaný postupný pokles prírastkov až do mínusových prírastkov. U značnej časti menších sídiel je situácia opačná, v poslednom desaťročí je v nich zaznamenaný mierny celkový počet obyvateľov.

Podľa ŠÚ SR na území Trnavského kraja v roku 2011 žilo 555 509 obyvateľov - medziročne o 1 488 viac. Celkový prírastok obyvateľov bol dosiahnutý migračným saldom a prirodzeným prírastkom. Prirodzený prírastok bol +55 osôb (medziročne sa narodilo ale o 7 živých detí menej). Migráciou získal Trnavský kraj 1 433 obyvateľov. Pristáhovalo sa 4 059 osôb a vystaľovalo sa 2 626 osôb. Medziročne sa pristáhovalo o 214 menej a vystaľovalo o 57 osôb menej. V roku 2011 žilo v okrese Hlohovec 45 761 obyvateľov. Celkový prírastok obyvateľstva v okrese napr. v roku 2010 predstavoval - 26 osôb.

V Nitrianskom kraji žilo v roku 2011 spolu 689 564 obyvateľov. V kraji sa prejavujú dlhodobé tendencie spomaľovania reprodukcie obyvateľstva a znižovania jeho prirodzeného prírastku, ktorý v roku 2011 dosiahol - 907 osôb. Na úrovni okresov najpriaznivejšie trendy vo vývoji obyvateľstva zaznamenáva okres Nitra. Do kraja sa pristáhovalo 3 197 ľudí a odsťahovalo sa 3 037 ľudí. Z dotknutých okresoch kraja žilo v roku 2011 v okrese Nitra 159 422 (celkový prírastok +286 osôb) a v okrese Nové Zámky 144 212 obyvateľov (celkový prírastok +24 osôb).

Tab.7 Počet obyvateľov v r. 1991, 2001 a 2012 v dotknutých sídlach

Sídlo	Počet obyvateľov		
	r.2012	2001	1991
okres Nitra			
Alekšince	1659	1664	1489
Branč(Veľká Ves)	2196	2015	1993
Cabaj-Čápor	3950	3424	3265
Čab	781	674	0
Ivanka pri Nitre	2441	2299	0
Lukáčovce	1121	1021	1103
Lužianky	2813	2477	0
Nitra (Doňné a Horné Krškany, Mlynarce)	78607	87285	89969
Rišňovce	2082	1912	1972
Veľká Dolina	656	572	583
Zbehy (Andač)	2267	2101	2085
okres Nové Zámky			
Jatov	780	791	802
Komjatice	4285	4207	3981
Lipová (Mlynský Sek, Ondrochov)	1563	1592	1617
Šurany (Kostolný Sek)	10115	10491	10192
Veľký Kýr (Malý Kýr)	3042	3190	3438
okres Šaľa			
Trnovec nad Váhom (Horný Jatov)	2654	2541	2453
okres Hlohovec			
Hlohovec	22570	23729	23409
Kľačany	1028	977	981
Leopoldov	4151	3999	3826

Zdroj: www.statistics.sk

Pri porovnaní počtu obyvateľov v roku 2001 s rokom 2012 vidieť, že z 20 sídiel bol u 13 sídiel (Branč +181, Cabaj Čápor +526, Čab +107, Ivanka pri Nitre +142, Lukáčovce +100, Lužianky +336, Rišňovce +170, Veľká Dolina +84, Zbehy +166, Komjatice +78, Trnovec nad Váhom +113, Kľačany +51 a Leopoldov +152) zaznamenaný mierny nárast celkového počtu obyvateľov a u 7 sídiel išlo o úbytok (Alekšince -5, Nitra -8678, Jatov -11, Lipová -29, Šurany -376, Veľký Kýr -148 a Hlohovec -1159).

V roku 2012 žilo v dotknutých sídlach spolu 198 761 obyvateľov.

Tab.8 Veková charakteristika obyvateľov v dotknutých sídlach v r.2012

Sídlo	Počet obyvateľov v r.2012	Veková štruktúra obyvateľov r.2012			index vitality
		0 - 14r. v %	15 - 59, 15 - 54r. v %	60 +, 55 + v %	
Alekšince	1659	14,16	64,62	21,22	66,76
Branč(Veľká Ves)	2196	12,98	61,98	25,05	51,82
Cabaj-Čápor	3950	17,01	60,78	22,20	76,66
Čab	781	16,52	60,69	22,79	72,47
Sídlo	Počet obyvateľov v r.2012	Veková štruktúra obyvateľov r.2012			index vitality
		0 - 14r. v %	15 - 59, 15 - 54r. v %	60 +, 55 + v %	

Ivanka pri Nitre	2441	13,86	59,57	26,63	51,85
Lukáčovce	1121	15,61	62,00	22,39	69,72
Lužianky	2813	16,59	60,36	23,18	71,01
Nitra (Dolné a Horné Krškany, Mlynarce)	78607	13,19	61,25	25,57	51,57
Rišňovce	2082	17,29	60,23	22,48	76,92
Veľká Dolina	656	13,70	60,37	25,90	52,94
Zbehy (Andač)	2267	16,28	59,68	24,04	67,70
Jatov	780	14,36	55,00	30,64	46,86
Komjatice	4285	15,36	62,75	21,89	70,15
Lipová-Mlynský Sek, Ondrochov)	1563	11,90	64,17	23,93	49,73
Šurany (Kostolný Sek)	10115	13,13	62,50	24,37	53,87
Veľký Kýr (Malý Kýr)	3042	11,93	61,08	26,09	44,21
Trnovec nad Váhom (Horný Jatov)	2654	14,96	61,61	23,44	63,83
Hlohovec	22570	13,06	62,70	24,24	53,87
Kľačany	1028	13,91	62,45	24,12	57,66
Leopoldov	4151	13,15	62,78	24,07	54,65

Zdroj: www.statistics.sk

Vyjadrenie indexu je nasledovné:

Hodnota indexu:

151-200

121-150

101-120

pod 100

Typ populácie:

stabilizovaný rastúci

stabilizovaný

stagnujúci

regresívny

Vekovú štruktúru obyvateľstva hodnotíme podľa základných vekových skupín (predproduktívny, produktívny, poproduktívny). Index vitality vyjadruje pomer predproduktívnej a poproduktívnej skupiny obyvateľstva x 100. Z vyššie uvedených tabuliek vidíme, že z tohto pohľadu vo všetkých dotknutých sídlach situácia nie je priaznivá. Index vitality je dlhodobo hlboko pod 100 - ide o regresívny typ populácie, čo nedáva záruku k populačnému rozvoju sídiel z vlastných zdrojov.

Aj keď viaceré sídla pri porovnaní rozdielu v náraste - úbytku celkového počtu obyvateľov v rokoch 2001 a 2012 vykazujú mierne prírastky, neznamená to, že tieto prírastky významnejšie ovplyvnili vekové zloženie obyvateľstva. V sídlach pokračuje znižovanie pôrodnosti, čo sa prejavuje znižovaním podielu predproduktívnej skupiny obyvateľstva. Nárast bol zaznamenaný v produktívnej ale najmä v poproduktívnej skupine. Zvyšuje sa priemerný vek žijúceho obyvateľstva - populácia starne.

Sídla

Riešené územie, spolu s tangovaným územím, sa z pohľadu sídelných štruktúr nachádza v priestore, ktorý je označený ako ťažisko významného osídlenia nachádzajúceho sa v katastri okresov Nitra, Nové Zámky, Šaľa a Hlohovec. Ťažisko osídlenia je tvorené sústavou centier a priľahlých obcí, s intenzívnymi vzájomnými väzbami.

Urbánný komplex bezprostredne riešeného územia navrhovanej činnosti zahŕňa jedno krajské mesto (Nitra), jedno okresné mesto (Hlohovec), 2 mestské sídla (Leopoldov, Šurany) a 16 vidieckych sídiel Alekšince, Branč, Cabaj Čápor, Čab, Ivanka pri Nitre, Lukáčovce, Lužianky, Rišňovce, Veľká Dolina, Zbehy, Komjatice, Trnovec nad Váhom, Kľačany, Jatov, Lipová, Veľký Kýr).

Mestské aglomerácie majú charakter priemyselno – službovo - poľnohospodársky. Sú sídlom významných priemyselných a potravinárskych podnikov. V zmysle „Konceptie územného rozvoja Slovenska“ sú centrami regionálneho významu. Pôsobia

polarizačne aj aglomerizačne na okolité obce a vytvárajú sústavu vzájomne prepojených sídelných uzlov. Zástavba celej aglomerácie je značne rozmanitá. Nachádzajú sa tu objekty hromadnej bytovej zástavby i rodinných domov. Plnia viaceré významné funkcie z oblasti výroby, služieb, poľnohospodárskej činnosti, ale i bývania. Pri niektorých z nich (napr. kultúra, školstvo, výroba) presahujú svojím významom regionálnu úroveň. Vytvárajú možnosti pre rozvoj zamestnanosti. Sú vybavené širokou škálou služieb v oblasti školstva, zdravotníctva, kultúry, športu, rekreácie a i. Poskytujú svojím obyvateľom i obyvateľom širokého okolia, ako i svojím návštevníkom, široké možnosti vyžitia sa, uspokojovania svojich potrieb a nárokov.

Dotknuté vidiecke sídla sú podľa počtu obyvateľov rôznej veľkostnej kategórie. Najmenšie obce do 1000 obyvateľov sú 3 (Čab, Jatov, Veľká Dolina), do 2000 obyvateľov spadajú 4 obce (Kľačany, Lipová, Lukáčovce, Alekšince), medzi obce do 3000 obyvateľov prináleží 6 obcí (Branč, Ivanka pri Nitre, Lužianky, Rišňovce, Zbehy a Trnovec nad Váhom). Do 4000 obyvateľov sú obce Cabaj-Čápor a Veľký Kýr. Najväčšou obcou sú Komjatice – do 5000 obyvateľov.

Pôvodne podstatná časť vidieckych sídiel riešeného územia plnila najmä poľnohospodársku funkciu. Ich pôdorys je výsledkom tak minulého ako i novodobého vývoja. Ich funkcia a hierarchia je odrazom ich hlbokej hospodársko-sociálnej transformácie. V prevažnej miere sa sídelné útvary vyznačujú kompaktnou zástavbou. V časti sídiel existujú preluky v osídlení – tzv. samoty. Jedná sa hlavne o bývalé osady pri hospodárskych dvoroch.

Pôvodná zástavba vidieckych sídiel ja charakteristická úzkou parceláciou a pásovou zástavbou s úzkymi a hlbokými dvormi. V prednej časti domov sú obytné priestory, v zadnej hospodárske objekty. V novších zástavbových častiach sídiel už ide o vhodnejšiu parceláciu a tiež kvalita bytového fondu je tu podstatne vyššia. Ľudová architektúra sa už zachovala len v podobe izolovaných objektov. Súčasnú podobu vidieckych sídiel charakterizuje v prevažnej miere nová, moderná zástavba. V obciach dochádza k rozvoju drobných priemyselných aktivít zameraných na výrobu textílií, obuvi, spracovanie potravín, strojných súčiastok atď. Vybavenosť obcí zodpovedá ich veľkostnej kategórii. Menšie obce poskytujú základnú vybavenosť a služby. Väčšie obce poskytujú širšiu škálu služieb a ich vybavenosť je vyššia v porovnaní s malými obcami.

Poloha sídiel v riešenom území, výrobné aktivity, ako i prírodné a kultúrne danosti sú reálnym východiskom ich ďalšieho aktívneho vývoja v slovenskom sídelnom systéme.

Zamestnanosť

V riešenom území najväčšie možnosti zamestnať sa poskytujú najmä krajské, okresné a mestské sídla. Čiastočnú zamestnanosť poskytujú svojím obyvateľom aj dotknuté obce.

Podľa Štatistického úradu SR v Nitrianskom kraji k 31. 12. 2012 evidovali 23 004 právnických osôb. Z uvedeného počtu bolo 17 40 (74 %) podnikov zameraných na tvorbu zisku. Podľa vlastníctva tvorili podniky v súkromnom sektore 99,5 %, zvyšné podniky boli vo verejnom sektore. Zahraničnú kapitálovú účasť malo 3 859 (22,6 %) podnikov a medzinárodné vlastníctvo 728 (4,3 %) podnikov. Ku koncu decembra 2012 registroval Štatistický úrad SR v Nitrianskom kraji spolu 48 679 fyzických osôb - podnikateľov, z toho bolo 44 756 živnostníkov, 2 498 podnikajúcich v slobodných povolaniach a 1 425 samostatne hospodáriacich roľníkov. Počet zamestnaných osôb v roku 2012 v priemere dosiahol 256 399 (index 100,8). Počet zamestnaných osôb za 4. štvrťrok 2012 sa medziročne zvýšil o 2,5 %. Priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca sa oproti roku 2011 znížila o 0,2 % na 661 Eur. V 4. štvrťroku 2012 dosiahla hodnotu 722 Eur (index 100,4). Ponuka voľných pracovných miest na trhu práce sa znížila o 25,1 % oproti roku 2011. V 4. štvrťroku 2012 v porovnaní so 4.

štvrtrokom 2011 sa ich počet znížil o 18,3 % na 680 miest. Miera voľných pracovných miest v roku 2012 dosiahla 0,3 %, čo je o 0,5 p. b. menej, ako bol priemer za celé hospodárstvo SR. Celková zamestnanosť v priemere za rok 2012 medziročne vzrástla o 0,3 % na 300,2 tis. osôb. Miera zamestnanosti sa v porovnaní s rokom 2011 zvýšila o 0,1 p. b. na 65,1 %. Priemerný počet nezamestnaných osôb dosiahol 45,9 tis., oproti roku 2011 sa zvýšil o 7,5 %. Miera nezamestnanosti dosiahla 13,3 %, v porovnaní s rokom 2011 bola vyššia o 0,8 p. b. V 4. štvrtroku 2012 v porovnaní so 4. štvrtrokom 2011 sa počet nezamestnaných osôb zvýšil o 9,1 % a miera nezamestnanosti bola vyššia o 1,0 p. b.

V Trnavskom kraji sa podľa štvrtročného štatistického výkazníctva v priemere za 1. štvrtrok 2012 zvýšil počet zamestnaných osôb medziročne o 6,7 % na 241 247 osôb. Priemerná nominálna mesačná mzda sa v porovnaní s 1. štvrtrokom 2011 zvýšila o 1,7 % na 704 Eur. Priaznivý vývoj na trhu práce sa premietol v medziročnom raste voľných pracovných miest. Ich počet sa oproti 1. štvrtroku 2011 zvýšil o 1,1 % na 904 miest.

Podľa výberového zisťovania pracovných síl celkový počet pracujúcich za 1. štvrtrok 2012 dosiahol 258,7 tis. osôb, oproti 1. štvrtroku 2011 sa znížil o 2,3 %, priemerný počet nezamestnaných osôb 34,1 tisíc, oproti 1. štvrtroku 2011 sa zvýšil o 10,4 %, miera nezamestnanosti dosiahla 11,6 %, oproti 1. štvrtroku 2011 bola vyššia o 1,1 percentuálneho bodu.

V roku 2013 v Trnavskom kraji zamestnávali podniky s viac ako 20 zamestnancami spolu 113.270 osôb. Je to o 3427 ľudí viac ako v roku predtým a predstavuje to nárast 3,1 %. Najviac zamestnaných bolo v okrese Trnava (35.424, t. j. 31,3 %). V ostatných okresoch bola zamestnanosť od 17.944 osôb v okrese Galanta do 6188 osôb v okrese Hlohovec.

V priemysle pracovalo 42.925 osôb (37,9 %). Vo vzdelávaní bolo zamestnaných 12,6 %, v zdravotníctve a sociálnej pomoci 8,5 %, vo veľkoobchode a maloobchode 7,8 %, vo verejnej správe a obrane, povinnom sociálnom zabezpečení 7,4 %, v administratívnych a podporných službách 5,6 %, v pôdohospodárstve 4,9 %, v doprave a skladovaní 4,7 %, v stavebníctve 2,9 %, v odborných, vedeckých a technických činnostiach 2,5 % a v jednotlivých zostávajúcich činnostiach bol podiel nižší ako 2 %. Priaznivý vývoj bol zaznamenaný v ubytovacích a stravovacích službách, kde zaznamenali nárast o 1573 zamestnaných osôb, vo veľkoobchode a maloobchode o 1335 osôb a v doprave a skladovaní o 1070 osôb. Situáciu na trhu práce negatívne ovplyvňoval najmä pokles zamestnanosti v pôdohospodárstve o 1473 osôb, v priemyselnej výrobe o 1393 osôb a v dodávke elektriny, plynu a pary o 1205 osôb.

Tab.9 Ekonomická aktivita v roku 2011* v dotknutých sídlach a okresoch

Sídlo	Počet obyvateľov		
	Trvale bývajúce obyvateľstvo	Počet EAO	Počet nezamestnaných
Okres Nitra	159 143	80 308	10 529
Alekšince	1673	819	159
Branč(Veľká Ves)	2 174	1 104	158
Cabaj-Čápor	3 851	1 792	321
Čab	781	371	13
Ivanka pri Nitre	2 420	1 180	182
Sídlo	Počet obyvateľov		
	Trvale bývajúce obyvateľstvo	Počet EAO	Počet nezamestnaných
Lukáčovce	1 111	539	81
Lužianky	2 749	1 358	288

Nitra (Dolné a Horné Krškany, Mlynarce)	78 916	40 454	4 829
Rišňovce	2 076	1 035	111
Veľká Dolina	656	324	41
Zbehy (Andač)	2234	1 075	146
Okres Nové Zámky	144 417	70 764	12 388
Jatov	771	368	60
Komjatice	4 287	2 037	292
Lipová (Mlynský Sek. Ondrochov)	1 560	793	113
Šurany (Kostolný Sek)	10 177	4 981	707
Veľký Kýr (Malý Kýr)	3 008	1 484	281
Okres Šaľa	53 286	27 198	4 969
Trnovec nad Váhom (Horný Jatov)	865	460	56
Okres Hlohovec	45 761	22 707	2834
Hlohovec	22 701	11 389	1 318
Kľačany	1007	486	64
Leopoldov	4 162	2 079	219

A - absolútny počet obyvateľov , *údaj ku dňu sčítania v r. 2011

Zdroj: www.statistics.sk

Miera evidovanej nezamestnanosti v júni 2014 sa v dotknutých okresoch pohybovala od 8,40 % do 10,92 % (okres Hlohovec 8,40%, Nitra 8,70 %, Šaľa 8,77% a okres Nové Zámky 10,92 %). Deficit pracovných príležitostí v mieste bydliska a ponuka pracovných príležitostí v centrách práce vyvoláva pomerne vysokú odchádzku za prácou, predovšetkým z vidieckych obcí. V úrovni ekonomickej aktivity sa výrazne prejavuje väzba na hospodársku základňu okresných a krajských miest v území.

3.2 PRIEMYSEL

Dotknuté okresy Nitrianskeho kraja: Nitra, Šaľa a Nové Zámky sú súčasťou Dolnonitrianskeho priemyselného regiónu. Hlohovec je súčasťou priemyselnej oblasti nachádzajúcej sa v strednej časti Trnavského kraja. Priemyselnými centrami riešeného regiónu sú mestá Nitra, Šaľa a Hlohovec. V nich sú sústredené podniky strojárstva, priemysel potravinársky, elektrotechnický, chemický, textilný ako aj priemysel stavebných materiálov a iné. Svoje zastúpenie tu má i stavebný priemysel, podniky miestneho hospodárstva a služby. Ďalšími, menšími strediskami priemyselnej výroby sú Šurany a Leopoldov. V dotknutých obciach sa vo väčšej miere priemyselná výroba nenachádza, priemysel je v niektorých zastúpený v podobe drobnej priemyselnej výroby a výrobných služieb.

Z významnejších podnikov potravinárskeho priemyslu v dotknutých sídlach možno spomenúť Cukrovar a.s. Šurany, Mlyn Šurany s.r.o., PENAM, a.s. – Mlyn Ivanka pri Nitre, výrobu vína Víno Velkeer 1113,s.r.o. Veľký Kýr, Víno a.s. Nitra – Lužianky, TEKMAR SK s.r.o. Lužianky, Nitrafroste a.s. v Nitre, Miva v Nitre. Mliekarenský závod Agromilk a.s. Nitra, pivovar Corgoň, Heineken v Nitre, Heineken Slovensko Sladovne, a.s. Ivanka pri Nitre, závody na výrobu mäsiarskych výrobkov je mäsokombinát v Nitre a hydinárske závody sú zastúpené dvoma menšími prevádzkami v Lužiankach a v Rišňovciach.

Zo strojárkeho priemyslu sú to najmä strojárne podniky Volkswagen s.r.o. Elektrické systémy v Nitre, Nitrianske strojárne a.s., TOP STROJ s.r.o. Nitra, MENERT s.r.o. Šaľa, VTE s.r.o. Šaľa a ROTAS s.r.o. Šaľa.

Elektrotechnický priemysel je zastúpený v Nitre - firma Foxconn Slovakia, s.r.o. a SEC lighting s.r.o. Nitra.

Chemický priemysel tvoria najmä Plastika Nitra a.s. a Mevak a.s. Nitra a SEHWA SK s.r.o. Šurany a významná spoločnosť Duslo Šaľa a.s. a Messer Tatragas s.r.o. v areáli Dusla.

Energetický priemysel je zastúpený v Nitrianskom kraji závodmi predovšetkým v Nitre a Šali.

Z ďalších odvetví je to napr. výroba betónovej strešnej krytiny BRAMAC s.r.o. Ivanka pri Nitre, výroba plastových okien MONKAS Nitra, výroba betónových výrobkov a prefabrikátov Invest s.r.o. Šaľa a pod..

Z Trnavského kraja je dotknutý okres Hlohovec, kde najvýznamnejším odvetvím hospodárstva je výroba drôtov a iných hutníckych druhov výrobkov, farmaceutický a chemický priemysel. Najvýznamnejšie podniky sa nachádzajú v meste Hlohovec. Výrobné aktivity sú sústredené do jednotlivých priemyselných zón, a to: Východ (Zentiva, a.s., Bekaert Hlohovec, a.s., Lubonas, v.d., Vinárske závody, s.r.o. atď.), Sever (Cesty Nitra, a.s. - Prefa Hlohovec, Braho, a.s., Ambrozia, s.r.o., Ekopres Hlohovec, s.r.o. atď.), Železničná ul. a ul. M.R.Štefánika (Západoslovenská energetika, a.s.) a Jarmočná ul. a ul. Pri cintoríne (Ignis, s.r.o., Kovpalex atď.). Z významnejších podnikov možno uviesť najmä: ZENTIVA, a. s., BEKAERT HLOHOVEC, a. s., FAURECIA SLOVAKIA, s. r. o., VETTER, spol. s r. o., JMT SK, s. r. o., DRUMET, s.r.o.

3.3 POĽNOHOSPODÁRSTVO A LESNÉ HOSPODÁRSTVO

Riešené územie oboch krajov má veľmi dobré pôdne i klimatické podmienky pre pestovanie širokého spektra poľnohospodárskych plodín. Územie sa vyznačuje intenzívnou poľnohospodárskou činnosťou. Poľnohospodársku činnosť v území vyvíjajú poľnohospodárske družstvá, spoločnosti s ručením obmedzeným, akciové spoločnosti a samostatne hospodáriaci roľníci.

Tab.10 Štruktúra poľnohospodárskeho a lesného pôdneho fondu v dotknutých okresoch v ha k 1.1.2012

Okr	PP	OP	CHM	VIN	ZAH	SAD	TTP	LP	VP	ZP	OP	CV
HC	19234	16631	-	1024	726	171	682	3420	687	2165	1210	26716
NR	67710	60984	-	2161	2672	259	1632	8858	1361	6755	2389	87073
NZ	107789	94930	-	3582	3056	2075	4146	10354	4207	9114	3242	134706
SA	29 545	27 852	-	215	837	233	408	1458	980	2851	756	35590

Zdroj: Štatistická ročenka o pôdnom fonde SR, Bratislava, ÚGKaK SR 2012

Vysvetlivky skratiek:

Okr.- okres, HC- Hlohovec, NR - Nitra, NZ - Nové Zámky, SA - Šaľa

PP- poľnohospodárska pôda, OP- orná pôdy, CHM - chmelnice, VIN - vinice, ZaH – záhrady, SAD -ovocné sady, TTP – trvalý trávnatý porast, LP – lesné pozemky, VP - vodné plochy, ZP - zastavané plochy, OP - ostatné plochy, CV – celková výmera

V okrese Nitra prevláda rastlinná výroba nad živočíšnou. Je zameraná na produkciu husto siatych obilnín, kukurice, olejní, krmovín, ovocia, zeleniny a hrozna. V súlade s požiadavkami trhu, dominantné postavenie má pestovanie obilnín a olejní. Pestovanie ovocia a zeleniny má v okrese iba doplnkový charakter. V živočíšnej výrobe prevláda chov hovädzieho dobytky, ošípaných a hydiny.

Medzi väčšie PD môžeme zaradiť PD Devio Nové Sady, PD Mojmírovce, PD Ivanka, PD Veľký Kýr, PD Cabaj Čápor, PD Veľké Zálužie, PD Compacta Alekšince.

Z poľnohospodárskych podnikov HYBRAV a.s. Nitra , Liaharenský podnik a.s. Nitra a MIVA a.s. Nitra, MOVOS Rišňovce, Plemenárske služby SR a Slovenské biologické služby Nitra-Lužianky – stanica býkov. V k.ú Cabaj-Čápor k významným SHR patrí Viliam Kompas zaoberajúci sa rastlinnou výrobou a ovocinárstvom.

Záujmové územie okresu Nové Zámky, spadá do obilninárskej oblasti, kde tržnou plodinou sú obilniny, krmoviny, technické plodiny a hrozno. Podiel poľnohospodárskej pôdy na celkovej výmere katastra je 76,2 %. Z čoho 91,8 % pripadá na ornú pôdu. Poľnohospodársku výrobu v okrese zabezpečuje 19 PD a samostatne hospodáriaci roľníci. V dotknutom území sú to : Poľnohospodár Nové Zámky, a.s., Poľno SME s.r.o. Palárikovo, PD Ametyst Agro s.r.o. Šurany, Inter Agro s.r.o. Šurany, PPD Komjatice. Živočíšna výroba, je rozvinutá najmä v strediskách Čiky, Albertov Dvor, Nový Svet, MA Agro Alfa Lipová, Akomáň, Mumľov, Komjatice, Branč. Z významnejších podnikov živočíšnej výroby uvádzame: Poľnohospodár Nové Zámky, a.s. so zameraním na šľachtiteľský chov holsteinského plemena SHA, TEKRO Nitra,.

Poľnohospodárska výroba v okrese Šaľa sa zameriava na pestovanie hustosiatych obilnín, olejní, cukrovej repy, zeleniny a ovocia v rastlinnej výrobe a na chov hovädzieho dobytku a ošípaných v živočíšnej výrobe. Poľnohospodársku činnosť v území vyvíja Agrovat Trnovec nad Váhom a farma Jatov. Chov a predaj diviny a zveriny je zastúpený firmou Zverex s.r.o. Šaľa.

V poľnohospodárskej výrobe v okrese Hlohovec má dôležité miesto rastlinná výroba, ktorá je zameraná na pestovanie obilnín, cukrovej repy, strukovín, olejní, krmovín a viniča, v menšej miere ovocných sádov. Živočíšna výroba je v súčasnom období charakterizovaná stabilizovaním stavov hospodárskych zvierat. Orientovaná je predovšetkým na výrobu mlieka a hovädzieho a bravčového mäsa.

V okrese Hlohovec vyvíja činnosť 6 družstiev a 3 spoločnosti : PVOD Madunice, , PD Hlohovec, PD Červeník, PD Žlkovce-Ratkovce , PD Siladice, PD Dolné Otrokovce, Agrovia H. Otrokovce, RaOS Bojničky a FOOD Farm s.r.o. Hlohovec, BP Agro Centrum, s.r.o.

Lesné hospodárstvo

Riešené územie okresov Nitrianskeho kraja patrí k málo lesnatým. Lesnatosť jednotlivých okresov v južnej časti kraja sa pohybuje v rozpätí 4,08 – 7,62 %. Nízka lesnatosť je dôsledok nížinnej polohy územia kraja, kde maximum pôdy je intenzívne využívané na poľnohospodársku výrobu. Lesný pôdny fond kraja zaberá 96 075 ha. Funkciu ochranných lesov predstavujú lesy o výmere 3 278,43 ha (3,41%) a I funkciu lesov osobitého určenia predstavujú lesy rozprestierajúce sa na ploche 2089, 72 ha (2,17%).

V zastúpení drevín prevažujú listnaté dreviny 94,9 % a ihličnaté dreviny zaberajú 5,1 %. V lesoch v súčasnosti dominujú dubové, bukové a dubovo - hrabové lesy (v lužných lesoch vrbovo-topoľových sa vyskytujú najmä (vrby, topole, jaseň, brest, svíb, baza) a lužných lesoch nížinných (jaseň, javor, brest, čremcha strapcovitá,...).

Štátne lesy v sledovanom území obhospodarujú Lesy SR, š.p. prostredníctvom svojich odštepných závodov, ktoré zabezpečujú aj lesnícku prvovýrobu. Ďalšia významná časť lesov patrí urbárskym spoločenstvám príslušných obcí, cirkví a časť lesov obhospodarujú súkromní vlastníci lesov.

Súčasná rozloha lesných porastov nevytvára podmienky na špecifikovanie typickej lesnej krajiny. Rozsiahlejšie porasty lesov sa vyskytujú v úzkych pásoch pozdĺž vodných tokov. Ostatné lesy svojou priestorovou dimenziou majú charakter uzlov a lesných remízok nachádzajúcich sa v poľnohospodárskej krajine.

Z Trnavského kraja - územie okresu Hlohovec, tvorí Podunajská pahorkatina, rozdelená podľa členitosti na Trnavskú pahorkatinu a Dolnovážsku nivu. Do územia na severovýchode zasahuje Považský Inovec a na východe Nitrianska pahorkatina. Celková výmera lesného pôdneho fondu v okrese je 3 790 ha, čo je 14,5 % z plochy okresu. Hospodárske lesy zaberajú 88,8 % lesných pozemkov, ochranné 7,8 % a lesy osobitného určenia 3,9 %.

3.4 DOPRAVA

Automobilová doprava

Základný skelet cestných komunikácií v území dotknutých okresov tvoria cesty miestneho, regionálneho, nadregionálneho a medzinárodného významu.

Automobilová doprava v okrese Nové Zámky je zabezpečená prostredníctvom ciest a miestnych komunikácií I/64 Nové, Zámky - Nitra, I/75 Nové Zámky – Šaľa – Galanta – Sládkovičovo, II/563 Nové Zámky – Kolárovo, II/580 Palárikovo-Čiky – Šurany – Podhájska - Kalná nad Hronom, ktorá sprostredkúva spojenie medzi cestami I/75, I/64, II/511, I/51 a I/76, III/06425 Komjatice – Jatov – Selice, III/06427 Komjatice – Černík, III/005801 Šurany – Lipová, III/06424 napojenie na I/64 - Ondrochov.

V okrese Nitra hlavný cestný skelet je tvorený cestami I/51, I/65 a I/64. Mesto Nitra leží na križovatke týchto ciest, pričom prepojenie ciest I/51 (Trnava – Nitra) a I/65 (Nitra – Banská Bystrica) v trase európskeho významu R1 (E 571) vytvára nosnú, strategickú trasu spájajúcu Bratislavu so stredným Slovenskom. Cestnú sieť dopĺňajú cesty II. a III. triedy : II/513 Nitra – Hlohovec; II/562 Nitra – Šaľa, II/593 Dražovce – Partizánske, III/06428 Branč – Štefanovičová, III/06430 Ivanka pri Nitre – Mojmírovce, III/06433 cesta na Štitáre; III/05137 cesta na Veľké Janíkovce, III/05136 Jarok; III/051311 Veľká Lehota; III/51315 Nitra-Mlynárce – Zbehy – Čakajovce; III/0651 Pohranice, III/51312 Alekšince-Žomboch – Andač – Zbehy, III/51314 Alekšince – Lukáčovce, III/51311 Rišňovce – Báb, III/5621 Cabaj-Čápor – Svätoplukovov – Mojmírovce – Rastislavice a III/5623 Cabaj-Čápor m.č. Pereš – Močenok v okrese Šaľa, III/5622 Cabaj-Čápor m.č. Riegler – Bačala – Veľká Dolina – Mojmírovce.

Východnou časťou okresu Hlohovec západne od Leopoldova prechádza trasa európskeho významu D1 (E 75). Na tento nadradený systém dopravnej obsluhy sa pripájajú cesty I. až III. triedy : cesta I/61 Bratislava – Trnava – Piešťany – Trenčín – Žilina, cesta II/513, ktorá sprostredkúva spojenie medzi cestami D1, I/61 Hlohovcom a Nitrou, resp. spojenie smerom na stredné a južné Slovensko, cesta II/507, ktorá spája Hlohovec smerom južným so Sereďou, Galantou s následným pripojením na oblasť celého južného Slovenska, a smerom na sever s Piešťanmi a Trenčínom; cesta II/514, ktorá sprostredkúva spojenie medzi cestami D/61, Hlohovcom a Topoľčanmi s následným napojením na oblasť Hornej Nitry, III/05132 – spojenie medzi II/513a I/61 cez Leopoldov a Červeník, III/05134 - spojenie medzi Leopoldovom, Šulekovom a Sereďou, III/05079 - spojenie cesty II/507 s H. Otrokovcami, III/05138 Kľačany – Sasinkovo, III/05139 Kľačany s cestou II/513.

V okrese Šaľa nosnú kostru tvoria cesty I. a II. triedy, kde hlavnú spojnicu Západného Slovenska s Južným Slovenskom tvorí cesta I/75 Sládkovičovo – Galanta – Šaľa – Nové Zámky – Veľký Krtíš – Lučenec, severojužným smerom vedie cesta II/573 Šoporňa – Šaľa – Kolárovo – Komárno a cesta II/562 severovýchodným smerom spájajúca Trnovec nad Váhom s Nitrou. Sieť dopĺňujú cesty III. Triedy, z ktorých v dotknutom území je III/50844 Horný Jatov – cesta I/75.

Železničná doprava

Železničná doprava v územnom obvode Hlohovec má celoštátny, regionálny a miestny význam. Mestom Hlohovec vedie jednokoľajná neelektrifikovaná železničná trať č. 123, ktorá sa v Leopoldove (cca 4 km na západ) napája na významnú elektrifikovanú dvojkoľajnú železničnú trať Slovenska č. 125 Bratislava - Trnava - Púchov - Žilina - Poprad - Košice. V železničnom uzle Leopoldov smerom na juh vedie dvojkoľajná elektrifikovaná trať č. 126 Leopoldov – Sereď – Galanta, ktorá tvorí prepojenie s traťou č. 120 Bratislava – Šaľa – Nové Zámky – Štúrovo – Maďarsko.

V územnom obvode Nitra sa nachádzajú jednokoľajné a neelektrifikované trate, ktoré majú svoj uzlový bod v stanici Nitra – Lužianky: trať č. 122 Šurany – Nitra – Lužianky – Topoľčany – Prievidza, so stanicami Ivanka pri Nitre, Dolné Krškany, Nitra, Nitra zastávka, Mlynárce, Lužianky a trať č. 123 Leopoldov – Lužianky – Kozárovce so stanicami Lužianky a Dražovce. Do tohto systému tratí II. kategórie s vnútroštátnym významom sú v ŽST Zbehy zapojené neelektrifikované jednokoľajné trate : regionálna trať č. 123 Zbehy – Radošina a spojovacia trať Zbehy – Jelšovce.

Okresom Nové Zámky prechádza hlavná magistrálna dvojkoľajová elektrifikovaná trať medzinárodného významu č. 120 – trasa Bratislava – Nové Zámky – Štúrovo, ďalej v severo - južnom smere sú vedené trate : trať č. 120 Nové Zámky – Komárno, jednokoľajová, elektrifikovaná, kde do železničnej stanice Komárno je zapojená vlečka Slovenských lodeníc a prístavu na Dunaji, a ktorá ďalej prechádza do Maďarskej republiky a v železničnej stanici mesta Komárom sa pripája na železničnú sieť MAV; a taktiež trať č. 122 Nové Zámky – Šurany – Nitra – Lužianky – Prievidza s regionálnym významom pre oblasti dolnej, strednej a hornej Nitry. Železničná trať celoštátnej siete SR č. 120 je súčasťou medzinárodných koridorov v zmysle Európskej dohody AGC o medzinárodných železničných magistrálach a Európskej dohody AGTC o najdôležitejších trasách medzinárodnej kombinovanej dopravy. Severnou časťou územia okresu Nové Zámky od ŽST Palárikovo smerom na východ cez Šurany prechádza jednokoľajná elektrifikovaná železničná trať č. 121 Nové Zámky - Zvolen, ktorá je súčasťou južného železničného ťahu celoštátneho významu Bratislava - Nové Zámky - Zvolen - Lučenec – Košice a je navrhovaná na zaradenie do zoznamu trás AGTC s modernizáciou na parametre predpísané Dohodou AGTC.

Navrhovaná činnosť rieši elektrifikáciu a optimalizáciu trate Leopoldov – Nitra – Šurany a z hľadiska administratívneho členenia železničnej siete Slovenska je predmetná železničná trať súčasťou dvoch tratí : trate č. 122 Nitrianske Pravno – Prievidza – **Lužianky – Nitra – Šurany** – Nové Zámky a trate č. 123 Kozárovce – Zlaté Moravce – **Lužianky – Leopoldov**. Obe uvedené trate sú II. kategórie – významné trate z vnútroštátneho hľadiska. Trať je v celej dĺžke jednokoľajná neelektrifikovaná. V krajných železničných staniach a k nim priliehajúcich traťových úsekoch už elektrifikácia je realizovaná (~ 25 kV/50 Hz). Maximálna traťová rýchlosť v úseku trate Leopoldov – Lužianky je $V=100$ km/h a v úseku Lužianky – Šurany je max. traťová rýchlosť $V=80$ km/h s miestnymi rýchlostnými obmedzeniami. Na vyššie uvedených tratiach sú zabudované traťové zabezpečovacie zariadenia 3. kategórie (Leopoldov – Hlohovec), 2. kategórie – poloautomatické zabezpečovacie zariadenie so svetelnými oddielovými návěstidlami (Lužianky – Nitra) a 1. kategórie – telefonické dorozumievanie (Hlohovec – Lužianky, Nitra – Šurany). V staniach sú inštalované staničné zabezpečovacie zariadenia 3. kategórie (ŽST Alekšince), 2. kategórie (Hlohovec, Rišňovce, Lužianky a Komjatice) a 1. kategórie (Zbehy, Nitra a Ivanka pri Nitre). V riešenom úseku trate sa nachádza 48 úrovňových priecestí s rôznym stupňom zabezpečenia. Na riešenom úseku trate sa nachádzajú nasledujúce železničné stanice:

ŽST Hlohovec (4 dopravné koľaje, 5 manipulačných koľají, 2 vlečky)
ŽST Rišňovce (4 dopravné koľaje, 1 manipulačná koľaj, 1 vlečka)
ŽST Alekšince (3 dopravné koľaje)
ŽST Zbehy (5 dopravných koľají, 2 manipulačné koľaje)

ŽST Lužianky (8 dopravných koľají, 3 manipulačné koľaje, 2 vlečky)
ŽST Nitra (8 dopravných koľají, 16 manipulačných koľají, 1 vlečka)
ŽST Ivanka pri Nitre (4 dopravné koľaje, 1 manipulačná koľaj, 2 vlečky)
ŽST Komjatice (3 dopravné koľaje, 1 manipulačná koľaj)

a železničné zastávky v medzistaničných úsekoch:

zastávka Leopoldov zastávka (v úseku Leopoldov – Hlohovec)
zastávka Kľačany (v úseku Hlohovec – Rišňovce)
zastávka Andač (v úseku Alešince – Zbehy)
zastávka Zbehy obec (v úseku Zbehy – Lužianky)
zastávka Mlynárce (v úseku Lužianky – Nitra)
zastávka Nitra zastávka (v úseku Lužianky – Nitra)
zastávka Dolné Krškany (Nitra – Ivanka pri Nitre)
zastávka Branč (Ivanka pri Nitre – Komjatice)
zastávka Veľký Kýr (Ivanka pri Nitre – Komjatice)
zastávka Ondrochov (Komjatice – Šurany)

V prípade tretieho úseku sa jedná o nové vybudovanie rýchleho vlakového spojenia Nitry a okolia, prípadne Hornej Nitry s Bratislavou. Ide o jednokoľajnú trať navrhnutú na rýchlosť $V=160$ km/h s dĺžkou cca 19,3 km s výhybňou v jej strede (Výhybňa Pereš pričom nie je uvažované so zriadením ďalšej zastávky alebo železničnej stanice. Napojenie na trať č. 122 Nitra – Šurany je uvažované v Odbočke Horné Krškany v lokalite pred zast. Dolné Krškany. Napojenie na trať č. 120 Szob HU – Štúrovo – Nové Zámky – Bratislava hl. st. je pred, resp. za ŽST Trnovec nad Váhom.

Vodná a letecká doprava

V okrese Hlohovec je uvažované s lodnou dopravou v návrhoch na splavnenie Váhu, kde je plánovaná výstavba Vodného diela Sereď - Hlohovec. Pre leteckú dopravu najbližšie letisko je v Piešťanoch.

Na východnom okraji Nitry v Janíkovciach je umiestnené trávnaté letisko s dĺžkou dráhy 1400 m. Parametre vzletovej a pristávacej dráhy umožňujú jeho využívanie iba pre malé lietadlá (športová a agroletecká prevádzka). Letecká prevádzka nemá charakter dopravný. Ďalšie agroletisko sa nachádza severne od obce Zbehy m. č. Lahne – v súčasnosti nie je využívané a slúži ako modelárske letisko. Vodná doprava v okrese sa nerealizuje a po rieke Nitra má iba turistický charakter malými plavidlami.

Návrh vodnej dopravy v rámci koncepcie ÚPN SÚ Nové Zámky počíta s vybudovaním nákladného prístavu na spojovacom kanáli Váh – Nitra a osobného prístavu smerom bližšie k mestu, ktorý by slúžil na rekreačné účely.

Južne od mesta Nové Zámky sa nachádza malé športové letisko. Ďalšie športové letisko prevádzkované Aeroklubom Šurany sa nachádza v Šuranoch m. č. Kopec.

Prístav v Šali je súčasťou vodnej cesty v dĺžke 70 km s obmedzenými podmienkami pre plavbu lodí v úseku Komárno – Sereď ako I. etapa Vážskej vodnej cesty – medzinárodná vodná cesta E 81 Váh. Severne od Horného Jatova na pozemkoch farmy Jatov sa nachádza plocha agroletiska z betónových prefabrikátov.

3.5 TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Zásobovanie pitnou vodou

Zásobovanie pitnou vodou na území Nitrianskeho kraja sa realizuje prostredníctvom skupinových alebo samostatných vodovodov. Najvýznamnejšou vodárenskou sústavou na území kraja sú skupinové vodovody, ktoré vznikli prepojením viacerých vodovodných systémov na báze veľkokapacitných zdrojov vody, predovšetkým VZ

Gabčíkovo a VZ Jelka (nachádzajúcich sa v trnavskom kraji) a neustále sa rozvíjajú a rozširujú.

Najvýznamnejšie vodárenské systémy sú:

- skupinový vodovod Jelka - Galanta - Nitra – zásobuje najmä SKV Šaľa a SKV Nitra a tiež obce po trase;
- skupinový vodovod Gabčíkovo – Nové Zámky – Levice zásobuje: SKV Levice, SKV Nové Zámky, SKV Vráble- Zlaté Moravce, SKV Štúrovo a mnohé menšie skupinové vodovody, ako aj samostatné vodovody v obciach po trase hlavných prívodov vody v okresoch Komárno, Levice, Nové Zámky, Nitra, Zlaté Moravce a Šaľa;
- Ponitriansky skupinový vodovod na území Nitrianskeho kraja zásobuje len čiastočne, zásobuje najmä SKV Topoľčany, SKV Nitra a menšie skupinové a samostatné vodovody v okresoch Nitra a Topoľčany.

Trnavská vodárenská spoločnosť, a. s., (TAVOS, a. s.) so sídlom v Piešťanoch zabezpečuje zásobovanie obyvateľov pitnou vodou a ich odkanalizovanie na území okresov Trnava, Hlohovec a Piešťany s výnimkou mesta Hlohovec. Najvýznamnejšie vodovodné systémy na území v pôsobnosti TAVOS, a. s., sú SKV Trnava, SKV Piešťany a SKV Trnava, ktoré zásobujú väčšinu spotrebísk. Tieto sú prepojené nadradeným systémom Veľké Orvište – Vrbové – Piešťany – Hlohovec – Trnava.

Zásobovanie pitnou vodou a odkanalizovanie obyvateľov mesta Hlohovec zabezpečuje Vodárenská a kanalizačná spoločnosť, s.r.o., Hlohovec. V meste býva 25 tis. obyvateľov, z nich je takmer 99 % zásobovaných pitnou vodou z verejného vodovodu. Zásobovanie pitnou vodou sa zabezpečuje z vodných zdrojov SKV Hlohovec.

Zásobovanie elektrickou energiou

Riešeným územím je vedená sieť vedení VVN 400 kV až 110 kV z transformovne 400 kV Križovany, ktorá vyvádza výkon EBO V2. Samotné sídla sú zásobované sieťou vedení 22 kV.

Zásobovanie plynom

V riešenom území sú vedené nadradené VTL plynárenské sústavy (tranzitné plynovody) ako aj podriadené distribučné VTL plynovodné sústavy. Ďalej sú vybudované prepúšťacie stanice, ktoré zabezpečujú plynulú dodávku zemného plynu z nadriadenej plynovodnej sústavy do distribučnej plynovodnej siete. V Ivanke pri Nitre sa nachádza centrum na nadriadenej plynárenskej sústave vrátane kompresorovej stanice.

V okrese Nové Zámky je vybudovaná VTL plynovodná sústava DN 200 PN 2,5 MPa Šaľa – Nové Zámky – Hurbanovo – Komárno (Ďulov Dvor) a VTL plynovodná sústava DN 300 PN 4,0 MPa Bánov – Nové Zámky – Gbelce - Štúrovo. Obe VTL plynovodné sústavy je možno považovať za hlavný zdroj dodávky zemného plynu pre jednotlivé lokality okresu Nové Zámky.

Cez okres Hlohovec v Trnavskom kraji prechádzajú nasledovné trasy diaľkových plynovodov:

- Medzištátny plynovod DN 700; PN 64 RFR-SR.
- Diaľkový plynovod DN 500; PN 400 Bratislava-Piešťany-Trenčín.
- Považský plynovod DN 300; PN 25 Bratislava-Piešťany-Trenčín.
- Tranzitný plynovod DN 1x1400; PN 64 a 3x1200; PN 64.

V okrese Nitra pokračuje plynovod Eustream – kompresorová stanica v k.ú. Ivanka pri Nitre, Mojmirovce.

Produktovody

Na území Slovenskej republiky bol vybudovaný v šesťdesiatych a sedemdesiatych rokoch minulého storočia Ropovod Družba. Jeho trasa sa začína v Ruskej federácii a pokračuje cez Bielorusko, Ukrajinu a Slovensko do Českej republiky. Prepravná kapacita slovenského úseku ropovodu Družba je 20 miliónov ton za rok. V deväťdesiatych rokoch bola vykonaná jeho rekonštrukcia a modernizácia podľa najnovších, dostupných technológií a súčasne s ropovodom bol položený optický kábel, ktorý slúži na prenos a monitorovanie prevádzkových parametrov ropovodu a na diaľkové ovládanie uzatváracích trasových armatúr. V záujmovom území v k.ú. Cabaj-Čápor a Dolné Krškany prechádza ropovod medzi prečerpávacími stanicami PS4 Šahy – Tupá a PS 5 Bučany dvomi takmer súbežnými potrubiami DN500 a DN700 okresmi Nitra a Hlohovec. V k.ú Dolné Krškany prechádza záujmovým územím ďalší produktovod DN 250.

3.6 SLUŽBY

Vzhľadom k intenzite zmien, ktorými v poslednej dobe prebieha oblasť služieb, je veľmi ťažké vykonať podrobné hodnotenie. V riešenom území sa nachádzajú sídla s diferencovanou úrovňou vybavenia zariadeniami služieb a štruktúrou poskytovaných služieb, ktorá je v princípe viazaná na sídelnú veľkosť, význam a funkčnú profiláciu sídiel v založenom systéme osídlenia. Okresné mestá Nové Zámky, Nitra, Šaľa a Hlohovec sú vybavené širokou škálou zariadení lokálneho, mestského, okresného významu. Krajské mesto Nitra je vybavené zariadeniami a inštitúciami poskytujúcimi služby regionálneho až celoštátneho významu v oblasti školstva, zdravotníctva, kultúry, telovýchovy a športu, sociálnej starostlivosti, ako aj zariadení obchodu a služieb. U menších miest Leopoldov, Šurany a Šaľa sú poskytované služby zamerané na pokrytie širokého spektra základných potrieb svojich obyvateľov i návštevníkov. Čiastočne je zastúpená i vyššia vybavenosť. Väčšie vidiecke sídla poskytujú svojim obyvateľom na vlastnom území takmer komplexnú ponuku základných služieb v oblasti predškolskej a viaceré i školskej výchovy, základnej zdravotníckej starostlivosti, kultúrno-osvetovej činnosti a širšiu ponuku vybavenosti obchodu a služieb. Vybavenosť malých obcí je zameraná len na pokrytie základných - nevyhnutných služieb. Obyvatelia obcí musia za vyššou vybavenosťou cestovať do sídiel s vyššou vybavenosťou, ide najmä o mestské sídla, ktoré sa nachádzajú v dobrej časovej dostupnosti.

3.7 REKREÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

V širšom riešenom území možnosti pre rekreáciu a turizmus vychádzajú z prírodných pôvodných, nadobudnutých a civilizačných daností územia. V dotknutých okresoch sú vhodné podmienky najmä pre letné aktivity ako sú napr. vodné športy, letná turistika a cykloturistika, špeciálne športy – z tejto skupiny je rozvinutý predovšetkým rybolov a poľovníctvo, záhradkárčenie a chatárčenie, vinohradníctvo, poznávací turizmus, pobyt v nížinných lesoch a i. V južných okresoch známe strediská rekreácie ako i rekreačno-sportové a relaxačné aktivity sú viazané na zdroje prírodných termálnych vôd (Podhájska, Poľný Kesov, Diakovce), termálne kúpaliská, vodné plochy (jazerá a rybníky) a vodné toky (Váh, Nitra, Žitava,...). Vhodné podmienky pre turistiku, cykloturistiku okrem okolia vodných tokov umožňujú aj pohoria a to najmä v okrese Nitra (Zobor, Trábeň) a Hlohovec (Považský Inovec) a ďalšie. Možnosti pre rozvoj kúpeľných aktivít v okrese Hlohovec umožňujú aj blízkosť kúpeľného mesta Piešťany.

Každodennej rekreácii, aktívnemu a pasívnemu oddychu slúžia v jednotlivých sídlach športovo rekreačné a telovýchovné zariadenia, záhradkárske osady, vnútorný systém zelene a parkov, záhrad, vodné plochy v sídle a v zázemí, lesy a pod. Škála týchto možností je jednak daná polohou samotných sídiel a ich prírodnými danosťami a jednak sa odvíja aj od ich možností – vybudovanej materiálo-technickej základne v oblasti športu a rekreácie. Významnejšia vybavenosť je v tomto smere vo väčších sídlach, najmä okresných a krajskom. U malých obcí je to prevažne základná vybavenosť.

3.8 KULTÚRNOHISTORICKÉ HODNOTY ÚZEMIA

Kultúrno-historický potenciál dotknutých okresov Nitrianskeho a Trnavského kraja je vysoký. V území je evidované množstvo hnutelných a nehnuteľných pamiatok. Z nehnuteľných kultúrnych pamiatok evidovaných v ÚZŠOPSR sa na ich území nachádza spolu 533 pamiatkových objektov a 312 kultúrnych pamiatok. Veľká časť týchto pamiatok sa nachádza v centrách sídiel, z ktorých viaceré (najmä centrá mestských sídiel alebo ich časti) boli vyhlásené ako mestské pamiatkové rezervácie alebo mestské pamiatkové zóny (Nitra, Nové Zámky, Hlohovec,). V sídlach, v ktorých sa pamiatkové objekty nachádzajú a nie sú súčasťou vyhlásenej zóny sú pamiatky chránené ako sólo objekty. V obciach predmetom pamiatkového záujmu sú najmä objekty (sakrálne stavby, pamätníky, pomníky, pamätné tabule, domy významných dejateľov nachádzajúce sa zväčša v centre obcí, na cintorínoch a pod.

V riešenom území sú pamiatky evidované v obciach:

Hlohovec(42), Leopoldov (14), Branč (2), Cabaj-Čápor (6), Čáb (2), Ivanka pri Nitre (3), Lukáčovce (3), Nitra (187), Rišňovce (2), Zbehy (1), Jatov (1), Komjatice (26), Šurany (2), Veľký Kýr (1) a Trnovec nad Váhom (1).

Železničná stanica Leopoldov je nár. kult. pamiatka, č. ÚZPF 11394. Pamiatku tvoria 2 objekty: výpravná budova I., výpravná budova II.

V tesnej blízkosti železničnej trate č. 140 Šurany – Nitra – Lužianky – Prievidza sa nachádza objekt národnej kultúrnej pamiatky č. ÚZPF 1507/1 v Horných Krškanoch (kostol Narodenia Panny Márie).

3.9 ARCHEOLOGICKÉ LOKALITY ÚZEMIA

Riešené územie je mimoriadne bohaté na archeologické nálezy (rímske, keltské, staroslovanské náleziská) bližšie objasňujúce históriu a vývoj osídlenia daného územia. Množstvo odkrytých nálezísk dokumentuje osídlenosť územia už v dávnej minulosti.

V Nitre sa nachádza 6 významných archeologických lokalít, ktoré dokladujú prvopočiatky vývinu osídlenia a života v Nitre a jej okolí (1. Archeologická lokalita Nitra - hrad, 2. Archeologická lokalita - Martinský vrch, 3. Archeologická lokalita Nitra – Mačací hrádok, 4. Archeologická lokalita Nitra - Lupka, 5. Archeologická lokalita Nitra – Šindolka, 6. Archeologická lokalita Nitra - Zobor.

V Šuranoch v časti Nitriansky Hrádok sa nachádza Zemné hradište Zámeček - archeologická lokalita nazývaná Slovenskou Trójou. Patrí medzi najväčšie archeologické náleziská v Strednej Európe. Vzácny nálezom je plastika sediacej ženy „Hrádockej Venuše – Magna Mater“.

Ďalšie známe objavené lokality (spracovaný archeologický prieskum v rámci prípravy technickej štúdie cesty I/64 (AÚ SAV Nitra, september 2012) :

1. Nitra – Párovské Háje (VS AÚ SAV č. 10643/84, Pieta)
Poloha:Ivanka

- Druh: sídlisko
Datovanie: doba laténska, doba rímska, sťahovanie národov, včasný stredovek, doba laténska
2. Nitra – Párovské Háje (Ruttikay 1997, 83)
Poloha: Valy-Dolina
Druh: sídlisko
Datovanie: staršia doba bronzová, mladšia doba bronzová, mladšia doba rímska, doba sťahovania národov, doba veľkomoravská, vrcholný stredovek
3. Veľký Kýr (VS AÚ SAV č. 84/58, Kolník)
Poloha: hliník, bývalý židovský cintorín
Druh: pohrebisko
Datovanie: doba laténska
4. Veľký Kýr (VS AÚ SAV č. 15601/2005, Kuzma/Kopčeková)
Poloha: Nová Hora
Druh: sídlisko
Datovanie: pravek, novovek
5. Komjatice (VS AÚ SAV č. 10999/84)
Poloha: Vinohrady
Druh: sídlisko, pohrebisko
Datovanie: eneolit, doba bronzová, doba halštatská, stredovek, doba laténska
6. Komjatice (VS AÚ SAV č. 176/54, Hrmová)
Poloha: Argentínska/Na vrškoch
Druh: sídlisko
Datovanie: stredná doba bronzová
7. Veľký Kýr (Pramene I – 1, 1989, 266)
Druh: sídlisko, pohrebisko
Datovanie: stredovek
8. Cabaj – Čápor (Kuzma-Kopčeková 2005, 7)
Poloha: Pri lesíku
Druh: črepy
Datovanie: stredovek, novovek
9. Hlohovec (Paulík 1963, 298)
Poloha: SZ od obce, pri železničnej trati
Druh: mohyla (?)
Datovanie: mladšia doba bronzová
10. Hlohovec (VS AÚ SAV č. 414/61, Bárta)
Poloha: Vrchne kamenné hory
Druh: radiolaritové silexy
Datovanie: paleolit
11. Hlohovec (VS AÚ SAV č. 8237/77, Veliačik; 9945/82, 9947/82, Pastorek)
Poloha: Pod kamennou horou/Pod kamennými horami
Druh: pohrebisko
Datovanie: mladšia doba bronzová, doba halštatská
12. Kľačany (VS AÚ SAV č. 6409/73)
Poloha: Sad
Druh: pohrebisko
Datovanie: stredovek

13. Alekšince (VS AÚ SAV č. 1148/85, Žebrák)

Poloha: Maďaroš/Nad Geňovským potokom
 Druh: sídlisko
 Datovanie: doba bronzová

14. Alekšince (VS AÚ SAV č. 10872/84, Bátora-Hunka)

Poloha: záhrada J. Valrutu
 Druh: sídlisko
 Datovanie: paleolit

V rámci záchranného archeologického výskumu (r.1975) „na Kačalovskej roli“ pri Tmovci nad Váhom bolo objavených 5 objektov (podzemnica a 2 pece z laténskeho obdobia a 2 hroby zo staršej doby bronzovej..

V rámci prieskumu zameraného na odhalenie sídlisk nitrianskej skupiny predpokladaných v blízkosti známych pohrebísk možno takéto pohrebisko v riešenom území predpokladať v blízkosti známych pohrebísk v Komjaticiach, v polohe Vícena 1200 m SV od okraja dediny a v Z časti pieskovej duny 200x100m. Sídlisko tu možno predpokladať V, JV od pohrebiska, jeho existenciu v tomto priestore naznačuje fragment hraneého sekeromlatu i surovina - bridlica, používaná na výrobu nátepných doštičiek. V Tmovci nad Váhom je sídlisko predpokladané na SV strane pieskovej duny, pri pohrebisku na parcele 34 a 450 m JV od sušiarne obilia na ľavej strane cesty z Nitry do Tmovca, tesne pred obcou.

V rámci terénnych prieskumov v okolí Tmovca boli objavené ďalšie nálezy:

- na ľavom brehu Váhu poniže 52. riečného kilometra (kosti pleistocénnych zvierat a črepy z nádob),
- prieskum na vyvýšenine V od Tmovca, pri osade Kendereš - nálezy črepy nádob,
- V Tmovci, časť Horný Jatov - na východ od družstva bolo objavených viacero črepov stredovekých nádob a zvieracích a ľudských kostí.

Uvedené archeologické lokality sú mimo priamo riešeného územia. V území však nebol robený plošný archeologický prieskum. Je predpoklad, že pri zemných prácach budú odhalené nové náleziská, preto je nutné pri ich plánovaní a realizácii postupovať v súlade s platnou legislatívou (stavebný zákon, zákon o ochrane pamiatok,..).

4 SÚČASNÝ STAV KVALITY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

4.1 OVZDUŠIE

Znečistenie ovzdušia predstavuje jedno z najvýznamnejších environmentálnych rizík. Prejavuje sa jednak acidifikáciou so sprievodnými kyslými dažďami a poškodzovaním lesných porastov a jednak imisným spádom ťažkých kovov, ktoré spôsobujú kontamináciu pôdy. Zhoršená kvalita ovzdušia má nepriaznivé zdravotné následky pre obyvateľstvo.

Prehľad produkcie emisií základných znečisťujúcich látok na území dotknutých okresov sú podľa podkladov NEIS vyjadrené v nasledovných tabuľkách.

Stav ovzdušia v riešenom území je ovplyvnený existujúcimi strednými a malými zdrojmi znečistenia ovzdušia, lokálnymi kúreniskami, ale aj prenosmi emisií zo vzdialených zdrojov. Dominantným mobilným zdrojom znečisťovania ovzdušia v riešenom území je automobilová doprava.

Tab.11 Prehľad emisií znečisťujúcich látok v riešenom území (t/rok)

Rok	TZL	SO ₂	NO ₂	CO	TOC
Okres Nové Zámky					

2007	46,083	725,977	626,830	109,496	52,353
2008	43,930	691,474	575,381	102,041	56,995
2009	43,683	712,030	624,607	115,765	33,129
2010	26,520	145,507	165,432	53,942	33,751
2011	24,105	23,551	75,583	112,94	32,188
2012	18,216	18,649	93,065	218,648	28,868
Okres Nitra					
2007	48,218	15,186	503,241	952,919	100,482
2008	57,378	12,710	801,623	2 193,867	106,101
2009	43,010	9,752	630,485	2 198,898	75,822
2010	51,669	9,629	483,929	1 979,699	144,241
2011	49,970	19,146	743,459	1 776,762	203,250
2012	42,755	38,279	148,551	768,339	141,001
Okres Hlohovec					
2007	8,920	2,267	52,912	35,984	43,633
2008	10,740	2,979	82,105	42,902	80,736
2009	12,476	5,506	89,429	36,116	52,376
2010	12,007	5,685	100,137	39,125	93,614
2011	22,874	5,926	379,763	133,246	67,53
2012	15,16	2,309	248,758	88,389	56,589
Okres Šaľa					
2007	17,776	1,872	66,226	72,280	96,452
2008	14,026	2,304	68,540	58,147	83,712
2009	16,582	2,038	62,975	47,358	67,164
2010	20,383	0,691	65,541	52,134	55,745
2011	178,156	2,277	762,215	129,61	32,637
2012	157,691	2,099	674,059	114,067	23,955

Zdroj: NEIS, www.air.sk

Železničná doprava sa podieľa relatívne v menšom meradle na emisiách SO₂ a pevných častíc, produkuje predovšetkým emisie NO_x a CO.

V rámci Nitrianskeho kraja bolo vymedzené územie mesta Nitry za oblasť riadenia kvality ovzdušia pre PM₁₀. Táto oblasť riadenia kvality ovzdušia predstavuje 1,58 % z rozlohy kraja. V tejto oblasti riadenia kvality ovzdušia žije 11,86 % obyvateľov Nitrianskeho kraja.

Národná monitorovacia sieť kvality ovzdušia na území Nitrianskeho kraja pozostáva z dvoch meracích staníc a to:

- Nitra - Janka Kráľa - SK0051A
- Nitra – Janíkovce - SK0134A

V roku 2007, 2008 a 2009 došlo k výraznému celkovému poklesu znečistenia nameňovaného na monitorovacej stanici Nitra – Janka Kráľa. Taktiež v zóne nebola prekročená limitná hodnota pre žiadnu znečisťujúcu látku. Najvýraznejší pokles nastal u PM₁₀, kde počet prekročení klesol z 80 (v roku 2006) na 29 (v roku 2007) na 25 (v roku 2008) na 15 (v roku 2009) a na 33 v roku 2010 (neúplných 61% údajov). Rovnako priemerné ročné koncentrácie NO₂ klesli takmer o polovicu zo 40,9 µg/m³ na 26,4 v roku 2008 a na 23,1 v roku 2009. V roku 2009 už prebiehalo monitorovanie kvality ovzdušia aj na pozadovej stanici v Janíkovciach. V roku 2009 bol počet prekročení pre PM₁₀ 27 ale od roku 2010 je prekračovaná limitná hodnota 2010 – 50 a v roku 2011 – 63 a v stanici Štúrova (presťahovaná z Janka Kráľa) bol v roku 2011 počet prekročení limitnej hodnoty pre PM₁₀ 67. Priemerné ročné koncentrácie PM₁₀ v stanici Nitra-Štúrova v roku 2011 dosiahli 38,4 µg.m⁻³, resp. 37,7 µg.m⁻³ (Janíkovce). Avšak limitná hodnota pre priemerné ročné koncentrácie PM_{2,5} 25 µg.m⁻³ bola prekročená v stanici Štúrova v roku 2011 – 43,7 µg.m⁻³ rovnako ako aj limitná hodnota pre priemerné ročné koncentrácie NO₂ 25 µg.m⁻³ – 47,3 µg.m⁻³.

4.2 HLUK

Zdrojom hluku v posudzovanom území je predovšetkým automobilová doprava na jestvujúcej cestách R1, R1A, I/64, II/513 a III/51312 Alekšince – Andač – Zbehy, v menšej miere je to železničná doprava na tratiach č. 140 Lužianky – Nitra – Šurany a č.141 Lužianky – Leopoldov. Napríklad ekvivalentná hladina A zvuku v okolí cesty R1A v uzle Kynek v mieste križovania so železničnou traťou č. 140 dosahuje hodnoty 58-83 dB pre deň a 48 – 74 dB pre noc.

4.3 POVRCHOVÉ A PODZEMNÉ VODY

Povrchové vody

Nástrojom na hodnotenie kvality povrchových vôd je súbor limitných hodnôt, uverejnený v Nariadení vlády SR č. 269/2010 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na dosiahnutie dobrého stavu vôd. Neprekročenie limitných hodnôt podľa prílohy č.1 k tomuto NV vytvára predpoklad dosiahnutia dobrého stavu vôd vo vodných útvaroch povrchových vôd.

Do monitorovacej siete kvality povrchových vôd SHMÚ sú zaradené viaceré monitorované miesta kvality povrchových vôd v dotknutom území. V roku 2010 požiadavkám na kvalitu vody podľa nariadenia vlády č. 269/2010 vyhovovali všetky merané ukazovatele kvality vody v mieste odberu Váh – Horné Zelenice, v mieste Váh – Vlčany nevyhovoval N-NO₃, v mieste odberu Radošinka – Malé Ripňany nevyhovovali vodivosť, N-NO₃, N_{celk.}, Ca, najvyššia prípustná koncentrácia Hg rozpustená po filtrácii, ročný priemer 4-metyl-2,6-di-terc-butyľfenolu; v Nitra – Čechynce N-NO₂ a SI-bios; v Malá Nitra – Ivánka pri Nitre vodivosť, N-NO₂, P_{celk.}, SI-bios, ročný priemer celkových kyanidov; v Cabajský potok had Poľným Kesovom CHSKCr, vodivosť, N-NH₄, N-NO₂, N-NO₃, P_{celk.}, N_{celk.}, Ca, najvyššia prípustná koncentrácia Hg rozpustená po filtrácii;

Podzemné vody

Na formovaní chemického zloženia a kvality podzemných vôd posudzovaného územia sa zúčastňujú primárne a sekundárne genetické faktory. Primárne faktory súvisia s mineralogicko-petrologickým zložením horninového prostredia, s ktorým podzemné vody prichádzajú do kontaktu pri svojej migrácii a akumulácii a formujú základný resp. prirodzený chemizmus podzemných vôd. Tento je však často metamorfovaný v dôsledku pôsobenia sekundárnych faktorov, z ktorých najdôležitejšia je antropogénna činnosť.

V roku 2010 sa kvalita podzemných vôd na Slovensku sledovala v 75 kvartérnych a predkvartérnych útvaroch podzemných vôd, z ktorých zasahujú do riešeného územia:

SK1000400P Medzizrnové podzemné vody kvartérnych náplavov Váhu, Nitry a ich prítokov j. časti oblasti povodia Váh

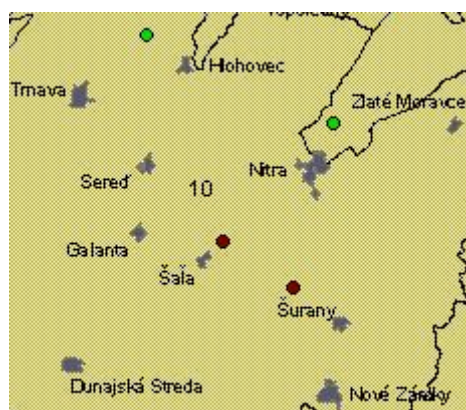
Obr.1 Kvalita podzemných vôd v kvartérnych útvaroch na Slovensku v roku 2010

prejavuje v celom útvare. Dokumentujú ho nadlimitné hodnoty, keď Nariadeniu vlády SR č. 496/2010 Z. z. nevyhovujú koncentrácie všeobecne organických látok TOC, NEL a špecifických látok a tiež koncentrácie v oblasti Hlohovca SO_4 , NO_3^- ; v oblasti Nitry Mn, Fe, NH_4^+ , pesticídov; v oblasti Šurian stopového prvku As, pesticídov, Mn, Fe, SO_4 , NH_4^+ , a v oblasti Šale Mn, Fe, SO_4 , Cl^- , NO_3^- , NO_2 .

SK200010FK Medzizimové podzemné vody Podunajskej panvy a jej výbežkov oblasti povodia Váh

Obr.2 Kvalita podzemných vôd v predkvartérnych útvaroch na Slovensku v roku 2010

V tomto predkvartérnom útvare podzemných vôd Nariadeniu vlády SR č. 496/2010 Z. z. nevyhovujú v oblasti Šurian a Šale koncentrácie stopového prvku As, všeobecne organických látok TOC a taktiež koncentrácie Cl^- , Fe, Fe_2^+ , H_2S , Mg, Mn, NO_3^- , RL a $\text{SO}_4^{(2-)}$.

Výsledky laboratórnych analýz boli hodnotené podľa Nariadenia vlády SR č. 496/2010 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 354/2006 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu, porovnaním nameraných a limitných hodnôt pre všetky analyzované ukazovatele.

4.4 PÔDY

Vzhľadom na charakter využitia územia sa očakáva kontaminácia chemickými prípravkami. Rozsiahlejší prieskum v tomto zmysle sa v území nevykonáva. V riešenom území dominujú pôdy potenciálne náchylné na veternú eróziu a to v kategóriách silná erodovateľnosť pôd.

4.5 RASTLINSTVO A ŽIVOČÍŠTVO

Už sám poľnohospodársky charakter územia, existencia líniových dopravných koridorov a iné prejavy antropogénnych aktivít nedávajú predpoklad existencie územne kvalitnej bioty. Rastlinstvo a živočíšstvo je vytlačené do miest s menšou degradáciou pôvodných biotopov viažucich sa k vodným tokom, resp. do oblastí lesov.

4.6 SKLÁDKY A DEVASTOVANÉ PLOCHY

V území sa nenachádzajú väčšie skládky a devastované plochy. V záujmovom území je niekoľko divokých skládok odpadov, ktoré vznikajú najmä vyvážaním odpadov z domácností a záhrad a sú lokalizované na okrajoch obcí a v blízkosti vodných tokov a ciest. Najbližšia riadená skládka odpadu sa nachádza v lokalite Hlohovec-Vlčie hory.

4.7 ZDRAVOTNÝ STAV OBYVATEĽSTVA A CELKOVÁ KVALITA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA PRE ČLOVEKA

Zdravotný stav obyvateľstva je výsledkom pôsobenia viacerých faktorov – ekonomická a sociálna situácia, výživové návyky, životný štýl, úroveň zdravotníckej starostlivosti ako aj životné prostredie (ŽP). Vplyv znečisteného ŽP na zdravie ľudí je dosiaľ málo preskúmaný, odzrkadľuje sa však najmä v ukazovateľoch stredná dĺžka života pri narodení, celková úmrtnosť, dojčenská a novorodenecká úmrtnosť, počet rizikových tehotenstiev a počet narodených s vrodenými a vývojovými vadami, štruktúra príčin smrti, počet alergických, kardiovaskulárnych a onkologických ochorení, stav hygienickej situácie, šírenie toxikománie, alkoholizmu a fajčenia, stav pracovnej neschopnosti a invalidity, choroby z povolania a profesionálne otravy.

Syntetickým ukazovateľom úrovne životných podmienok obyvateľstva a úmrtnostných pomerov je stredná dĺžka života, t.j. nádej na dožitie. Po roku 1991 pokles celkovej úmrtnosti, ale najmä dojčenskej a novorodeneckej sa prejavil v predĺžení strednej dĺžky života pri narodení.

Priemerná dĺžka pri narodení mierne vzrástla u oboch pohlaví. Vidieť pomerne vysoký rozdiel medzi výškou dožitia sa u mužov a u žien. Pre demografický vývoj v SR je charakteristický dlhodobý pokles pôrodnosti aj v oblastiach s doteraz priaznivou natalitou. Platí to aj pre Trnavský a Nitriansky kraj i ich okresy (okres Hlohovec, Nové Zámky, Nitra a Šaľa).

K základným charakteristikám zdravotného stavu obyvateľstva, odrážajúcich ekonomické, kultúrne, životné a pracovné podmienky patrí aj úmrtnosť – mortalita. Výška ukazovateľov celkovej úmrtnosti závisí však nielen od uvedených podmienok, ale ju bezprostredne ovplyvňuje veková štruktúra obyvateľov. Pre väčšinu riešeného územia je príznačné starnutie obyvateľstva – vyššie zastúpenie obyvateľstva v produktívnom, ale najmä v poproduktívnom veku. V dotknutých okresoch v r. 2010 zomrelo spolu 4 334 obyvateľov. Miera úmrtnosti, za rok 2010 za SR bola 9,84 ‰. Pri porovnaní úmrtnosti dotknutých okresov za rok 2010 navzájom bola najvyššia úmrtnosť zaznamenaná v okrese Nové Zámky (12,1 ‰). Najnižšia úmrtnosť bola zaznamenaná v okrese Nitra (9,5 ‰).

Tab. 12 Ukazovatele za dotknuté okresy a SR v roku 2010

Územie	Stredná dĺžka života pri narodení		Počet živonarodených	Počet zomrelých	Celkový prírastok/úbytok
	muži	ženy			
SA	69,91	77,78	529	546	-34
NZ	69,95	78,10	1299	1765	-461
NR	71,94	79,91	1635	1562	+414
HC	70,85	80,08	493	461	-26
SR	71,62	78,84	60 410	53 445	+10 348

*vysvetlivky skratiek okresy: Nové Zámky (NZ), Nitra (NR), Šaľa (ŠA), Hlohovec (HC), Slovenská republika (SR)

Zdroj: www.statistics.sk

Z porovnania štatistík za dlhšie obdobie je zrejmé, že v štruktúre úmrtnosti podľa príčin smrti nedochádza v posledných rokoch v SR k podstatným zmenám. Päť najčastejších príčin smrti: kardiovaskulárne ochorenia, zhubné nádory, vonkajšie príčiny (poranenia, otravy, vraždy, samovraždy a pod.), choroby dýchacej sústavy a ochorenia tráviacej sústavy, majú za následok 95 percent všetkých úmrtí. Obdobná situácia je aj v Trnavskom a Nitrianskom kraji, ich okresoch a v ich jednotlivých sídlach.

Tab.13 Úmrtnosť obyvateľstva v dotknutých krajoch a v SR za rok 2012 (podľa vybraných chorôb (na 100 000 obyvateľov))

Príčina úmrtia	Nitriansky kraj	Trnavský kraj	SR
Choroby obehovej sústavy	587,77	499,98	512,53

Nádorové ochorenie	266,90	255,38	226,51
Choroby dýchacieho ústrojenstva	72,23	56,97	62,30
Choroby tráviacej sústavy	63,73	54,68	52,95
Vonkajšie príčiny	64,57	55,47	51,13

Zdroj UZIS 2014

Pri porovnaní údajov za kraje s celoslovenským priemerom vidieť, nepriaznivejšie výsledky najmä u NR kraja a to vo všetkých ukazovateľoch. Životné prostredie obyvateľov dotknutých sídiel negatívne ovplyvňuje najmä doprava, poľnohospodárska činnosť a činnosť tam prítomných podnikov. Hodnotenie zdravotného stavu obyvateľov v priemere za veľké či menšie územné celky je však pomerne zložitá, pretože zdravie nie je iba neprítomnosť choroby, ako sme už vyššie uviedli, zdravotný stav je výslednicou fyzického, psychického a sociálneho zdravia. Podľa viacerých zdrojov má rozhodujúci vplyv životný štýl a správanie, nasledované životným prostredím, genetickými a biologickými faktormi a zdravotníckymi službami.